

Szekeztőség, kiadó-hivatal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, Str. Baroc
 L. Pop, - Brassai-utca 10

Az Uj Kelet telefonjai
 Szerkesztőség ----- 277
 Kiadóhivatal ----- 244
 Nyomda ----- 370
 Híber osztály ----- 453
 Zs. N. Sz. ----- 883

A közérdekű kizárólag a szerkesztőségnek eljenzik. - Kéziratokat nem szokunk olvasni és nem örlítünk meg

UJ KELET

Előfizetési árak

Romániában
 Égész évre ----- 400 lei
 Félévre ----- 220 lei
 Negyedévre ----- 120 lei
 Egy hónapra ----- 40 lei
 Egy szám ára pályaudvaron és vidéken le 2 lei

Csehszlovákiában
 Egy hónapra ----- 26 cor
 Egy szám ----- 1 lei

Jugoszláviában
 Egy hónapra ----- 20 dina
 Egy szám ----- 1 dina

V. évfolyam, 159. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Thamuz 27

1922. július 23, Vasárnap

A gyáva reakció

Rathenau meggyilkolása elemi felháborodást robbantott ki a német társadalom széles rétegeiből. Ez az elemi felháborodás úgy látszik mintha elsősorban a nagynémetek reakciós pártját a politika porondjáról. Helfferich pártja, melyet nem minden alap nélkül vádel a közvélemény Rathenau meggyilkolásának értelmi szerzőségével, darabokra töredezik. A régi pártívek, a leghangosabb előcsahosok, tömegesen válnak ki a Helfferich pártból. A pártányok sietve mentik bőruket, a súlyos hajóróll. Ludendorff vérebeit, a föld alatt bombákkal dolgozó C. gyilkosok. Világos nappal és mindenki szemelátára csinálják drjóngó üzelmeiket. A „nemzeti szocialisok” hatalmas népgyűléseket tartanak, melyekre a „Hackenkreuz” jelvénye alatt vonulnak föl. A Németországból átszőkött szónokok teli torokkal hirdelik az „árja-keresztény” tanokat, az alldeutsch eszményt. Az eszmény uralomrajtását követelik. Eszmény: érted kiirtani a zsidókat, kiirtani a csehakat és kiirtani mindankit, aki utjában áll a háborus gyujtogatónak, az uj világháboru akaróinat,

csak a Helfferichok, kisebb és nagyobb bandavezérek állnak élükön. De Ausztriában maga az állami szervezet, a hivatalos apparátus egyengeti utjukat és a vezetők miniszteri székekben ülnek.

Mindennek aztán megvan a lát-szatja, az osztrák reakció szervezkedésén is. Ausztriában fölsőlegese a titkos szervezetek és nincsenek is földalatt dolgozó C. gyilkosok. Világos nappal és mindenki szemelátára csinálják drjóngó üzelmeiket. A „nemzeti szocialisok” hatalmas népgyűléseket tartanak, melyekre a „Hackenkreuz” jelvénye alatt vonulnak föl. A Németországból átszőkött szónokok teli torokkal hirdelik az „árja-keresztény” tanokat, az alldeutsch eszményt. Az eszmény uralomrajtását követelik. Eszmény: érted kiirtani a zsidókat, kiirtani a csehakat és kiirtani mindankit, aki utjában áll a háborus gyujtogatónak, az uj világháboru akaróinat,

az uj háboru profitjára számítóknak. Az éhségtől szédülő bécsi tömeg pedig akarattjavesztetten hull karjaik közé. A jelszó ki van adva. Nem föld alatt, nem titkos szervezkedésel, hanem hivatalos miniszteri támogatással: kiirtani minden zsidót és kiirtani minden csehket az ország területéről. Nos, a csehket nem féltjük a gyáva német reakció handabandázásaitól. Megbirkózott már a cseh nép hatalmasabb ellenfelekkel is, mint egy megszedült osztrák miniszter és rendőri eljárás elől szökő német demagógok. Az ausztriai zsidóság is majd csak kiheveri valahogy a mai és holnapi állapotokat. Kiheverték Ukrainát, ki fogjuk heverni Bécsnek is. De a jobbsorsra érdemes osztrák közírsaságot valóban sajnáljuk. Mert az az ut, melyen a gyáva reakció viszi, a végső pusztulásba fogja vinni a minden Hackenkreuzjával és Waberjével együtt.

hogy az Odera-flotillából 35700 tonna térfogatú teherszállító hajót és 5685 lóerőt kitevő uszálygőzöst, valamint az oppelni áruraktárakat adja át Csehszlovágnak. Lengyelországnak Németország 47000 tonna teher és 48000 lóerőt kitevő uszálygőzöst, valamint a kustundi áruraktárakat köteles átadni.

A lengyel krízis

Varsó, július 22. (Rador.) Pilsudsky nem járult hozzá Korfauty kabinetalakításához és azzal fenyegetőzik, hogy lemond. Ha Korfauty tovább ragaszkodik a kormányelnökséghez, akkor Pilsudsky lemondása elkerülhetetlen. Ebben az esetben a katonai hatóságok lépnek fel Korfauty ellen, mivel kabinetalakítása az államfő akaratára ellenére történt és ez alkotmányellenes.

Erlin, július 22. A varsói német-lengyel tárgyalások kedvezően haladnak. Lengyelország megengedi a német tranzitforgalmat Oroszország felé, viszont Németország megadja Lengyelországnak a legtöbb kedvezményen alapuló kivételi előnyöket. A tárgyalásokat Drzsdában folytatják.

Az angol kormány nem békül az ir forradalmárokkal

London, július 22. Az ir munkáspárt arra kérte a kormányt, hogy kezdjék meg a békeárgyalásokat. A kormány azt válaszolta, hogy a rend és nyugalom helyreállításához szükséges a lázadók teljes leverése. Csütörtökön a kormánycsapatok újból megkezdték az offenzívát és száztíz kilométeres fronton előnyomultak.

Harcok Milanóban

Róma, július 22. A munkás-szövetség központja elhatározta, hogy proklamálja az egész országban az általános sztrájkot. A sztrájk kezdetének időpontját később fogják közölni. Milanóban összeütközések voltak a fascisták és kommunisták között. Több kommunistát besorozítottak egy házba, amelyre bombát vetettek. A rendőrség este helyreállította a rendet. Ötven felfegyverzett kommunistát letartóztattak.

A néppárt határozatot hozott, amelyben követeli, hogy az új kormányból úgy a jobboldali, mint a baloldali szélsőségek képviselői maradjanak ki. Ma kezdődik egyébként a vezető politikuskok kihagyása az uralkodónál. A válság valószínűleg rövid ideig fog tartani.

A trónörökös párt Kolozsváron.

A trónörökös és fiatal neje ma délelőtt tíz óra után Petala tábornok villájában szűkebb társaságban megreggeliztek. Azután autóra a város nevezetességeit látogatták meg. Délfelé a trónörökös párt egy főtéri műkereskedést keresett föl, ahol kolozsvári emléket akartak vásárolni. Ezüst gyertyatartókat, régi barokk szelencéket, cinktartókat ajánlottak, majd ezüstkelyhet a fenséges asszonynak, aki végül két perzsaszőnyeg mellett döntött. A trónörökös és neje mindenfelé meleg ovációkban részesíti a közönség. Károly trónörökös gyönyörű autóját maga vezeti. Mellette a soffőr, a hátsó üléseken a trónörökösné és Irene hercegnő foglalnak helyet. A fenséges pár a vasárnapot is Kolozsváron tölti a város nevezetességei és jóléti intézményei megtekintésével.

Bomlik a német monarchisták pártja

A német polgári pártok összefogtak a köztársaság védelmére. Elhagyták az oroszok Hágát. Korfauty harca a demokrácia ellen. A fascisták és kommunisták Milanóban

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Hágából már az oroszok is elutaztak. A konferencia véget ért. A francia álláspont győzött: a világ nagy problémáit újból ad aca tették. A francia sajtó győzelmei hirdeti, lehet hogy a hágai konferencia bukása francia győzelem, de az is bizonyos, hogy a béke és konszolidáció után vágyó emberiség vere-sego. Németország helyzete mindazonáltal külpolitikai vonatkozásban javult, bár a márka nemcsak hogy nem tud megerősödni, de állandóan zuhan lefelé. A balso krízis is megszüntnek tekinthető, mert a józan erők összefogtak a köztársaság védelmére és a bomlászó monarchista mozgalom állandóan veszt erejéből. A nagynémetek pártja bomlik, a pártból sokan kiléptek és igyekeznek átmenekülni azokba a pártokba, amelyek a nép tényleges akaratát képviselik. A német-lengyel tárgyalások kedvező mederben haladnak, de a lengyel belpolitikai krízis mindig súlyosabb lesz. Még nem lehet tudni, hogy Korfauty győz-e. Minden jel arra vall, hogy a kalandor-politika Lengyelországban is összeomlik és a demokrácia ragadja magához a hatalmat. Az olasz krízis nem javult. Milanóban harcok voltak, amelyekben a két szélsőség csapott össze. Mindentüzt harc és felfordulás. Az ir forradalom tovább tombol, a kormány nem akar békét kötni addig, míg a lázadókat le nem veri. Ez ma Európa képe.

A külföld eseményeiről a következő távirataink számolnak be:

Elutaztak az oroszok Hágából

Hága, július 22. Az orosz delegáció ma elutazott. Az oroszok nagyon lehangoltak a konferencia balsikere miatt. Azt hangoztatják, hogy Anglia és Olaszország külön tárgyalásokat fog kezdeni Oroszországgal.

Orosz körök szerint Anglia az orosz delegáció legutóbbi javaslatait hajlandó lett volna támogatni, azonban Franciaország és Belgium ellene foglaltak állást. Olaszország határozatlan megtartást tanúsított. A konferencia meghiusulását francia sikerek tekintik.

A franciák sikere

Páris, július 22. A „Temps” szerint a hágai konferencia fontos eredményekkel járt. Először igazolta, hogy a francia politika jogosult, másodsor a bolsevikieknek nem sikerült kölcsönt kapniok, ami pedig a bolsevik diplomáciának legfőbb feladata volt. A harmadik eredmény, hogy a bolsevik kormányt minderről informálnia kell a rosszul informált orosz közvélemény.

Hága, július 22. A konferencia utolsó ülésén Cattier azt kérte, várják meg a moszkvai kormány választát, mielőtt az orosz javaslatok feletti vitát megkezdendék. A franciáknak és belgáknak azonban sikerült elérniök azt, hogy a moszkvai választ később is közölhetik a különböző államokkal.

A német köztársaság védelme

Berlin, július 21. A szövetségtag-nács jóváhagyta a birodalmi gyűlés által a köztársaság védelmére megszavazott törvényeket, amelyek ezáltal érvénybe léptek. Bajorország képviselője tiltakozott a jóváhagyás ellen.

A demokrata párt, a centrum- és a német néppárt közti tárgyalások pozitív eredményre vezettek. A három párt a köztársasági alkotmány alapján kimondotta munkaközösségét. A nemzeti párt kebelében bomlás mutatkozik. A pártból igen sokan kilépnak. A belföldi válság egyelőre elmuult. A helyzet mindamellett súlyos a márka esése miatt. A közvélemény sürgős intézkedéseket követel.

Javulnak Németország moratóriumkilátásai

London, július 22. (Rador.) Lloyd George elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a jóvátételi problémáról tárgyaltak. A lapok szerint a szövetségesek és Németország közötti megegyezés lehetősége erősödött. Franciaország kezdi belátni, hogy Németországnak szüksége van a moratóriumra.

Berlin, július 22. Az amerikai döntőbíróóság kötelezte Németországot,

szóló aut. orth. levő előföld. hirdet. Fizezetben lakás. Az állás azonk a megvlasz. Böhm Ignác, gondnok.

ntár Rt. (marossziget)

11. akarék. eladása. és külföld bártételek mellett. maláb mellett. talolása és ipari. asa. 1378

J. áruház. ariá 12.

4231-I.

-ba

et-heber. L 80. a heber. 3-50. t kiegye. L 30. L 20. L 20. L 28. sztekban

és iskolák. Ugyanott ába kellő hint egy j. tik. Aján. önyv- és esselényi. timzendök.

1263

unk:

ger & kocsi-dló.

Co -

ket

gyárt-arint, és

Tsai

ese

svár

Aki véletlenül megölte a menyasszonyát

Egy mátkapár tragédiája. A gyilkos vőlegény fel akarta vágni ereit

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Varró Julia kolozsvári dobozgyári munkásleány hosszú ideig menyasszonya volt Müller József vasesztérgályossegédnek. Várták a házasság megkötésével addig, míg a vőlegény egy kis tőkét szerez, amivel házi tüzhelyüket berendezhetik. Az erdélyi rossz kereseti viszonyok miatt Müller a regátba indult munkát keresni, ahol két évig szorgalmasan dolgozott, gyűjtötte a pénzt, hogy végre elvehesse menyasszonyát. Csütörtökön hazaérkezett két évi távollét után néhány ezer leivel és azonnal menyasszonya családját látogatta meg, ahol kijelentette, hogy a házasságnak most már semmi sem áll útjában és az esküvőt a legközelebbi idő belül megtartatják.

A vizontlátás öröme péntek délután a leány családjával és vőlegényével kirándult a Hóbjába. Varróék lehevették a fűbe és a jegyesek egy hosszabb sétát tettek az erdőbe. A sok járkálástól kimerülve ők is leültek egy tisztáson és a szerelmes párok örök szokása szerint csókolózni kezdtek. A leány hamar kibontakozott vőlegénye öleléséből és boldogan tárgyalta a közeli házasságukról. Juliska, aki egyszerű munkásleány, a spanyol stílettű paragrafusaitól eltérően egy vékony ágaoskával piszkálni kezdte egyik fülét. A csókravágó vőlegény a beszélgetés közepén egy erős mozdulattal elkapta menyasszonya fejét és csókolni kezdte.

A leánynak nem volt ideje, hogy kezét elrántsa fülétől és az erőszakos rándítástól az ágaoska mélyen leszaladt a fülébe. Az élénk fájdalomtól a leány hangosan felszólított és elájult. A megrémült Müller kétségbeesetten segítségért kiáltott és igyekezett magához téríteni a leányt, akinek füléből vastag sugárban ömlött a vér. Néhány perc múlva odaértek a szülők is és a vőlegényvel hosszasan munka után sikerült feléleszteni az elalélt leányt, aki az irtózatosságtól hangosan jajgatott. Késő este értek haza és mivel a leány fájdalmait nem csillapították, a kihívott mentőkkel a klinikára szállították. A klinika főorvosa megállapította, hogy a fáság keresztülfurva a dobhártyát, egész az agyig hatolt és belső vérzést okozott. A leány állapota válságos és kevés remény van a felépülésére. Mikor Müller tudomást szerzett menyasszonya állapotáról, kétségbeesve hasarohant és éles zsebkésével fel akarta vágni csuklóján az ereket. Hozzáértőzői megakadályozták tette elkövetésében a halálosan elkezdődött fiatalembert, aki szerelmes ölelésével gyilkolta meg azt, akit legjobban szeretett.

Zsák, ponyva minden méretben

Boskovits József, Cluj, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 15.

Zsák HAVAS DEZSO Timisoara
Zsineg
Ponyva

Cégtáblákat legolcsóbban készít 1816
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

A Palesztina-kérdés megoldása előtt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A politikai világ napok óta feszült figyelemmel várja a népszövetség tanácskozásáról szóló híreket. Az érdeklődés homlokerében a Palesztina-mandátum sorsa áll. Eredetileg a népszövetség inspirációjának első pontján kívánta tárgyalni a mandátum-kérdést. Közben nem hivatalos úton hírek érkeztek, hogy a mandátum-kérdés tárgyalását néhány nappal elhalasztották. Elsősorban a bolgár komitációnak ügyében tanácskoznak, utána közvetlenül a Palesztina-kérdésre kerül a sor. A népszövetség tárgyalásairól ellenőrizhetően hírek kerültek forgalomba, hivatalos tudósítás eddig még nem érkezett. A nem hivatalos híreket mi is közzétük, de természetesen, teljes föntartással. Itéletünket föntartjuk arra az időre, amikor hivatalos és megbízható híreink megérkeznek. Bizonyos, hogy a Palesztina-mandátum néhány napon belül teljes elintézését fog nyerni. Ezt csak megérősítik azok a hírek, melyek részint Rómából, részint Palesztinából érkeztek. Római híradás szerint a pápa engedett eddig volt Palesztina-ellenes álláspontjából és szeretne ötven százalokra kiegyezni. Egy másik római tudósítás szerint a Facta-kormányok részben azért kellett lemondani, mert a Palesztina-kérdésben nem sikerült neki a klerikális álláspontot diadalra juttatni. Az arabok általános tüntető sztrájkot rendeztek a Palesztina-mandátum ellen. Ez is jó jel arra, hogy a mandátum ügye jól áll.

Mai táviratainkat a következőkben adjuk:

Két részre osztják a mandátum-kérdést

Róma, július 18. A Vatikánhoz közelálló körökben azt a hírt terjesztik, hogy sir Herbert Samuel vatikáni látogatása eredménnyel járt, amennyiben sikerült neki a vatikáni diplomácia eddigi intranzigens álláspontját a Palesztina-mandátum és a zsidó nemzeti otthon kérdésében mérsékelően befolyásolni. A vatikáni ellenség általánosságban még továbbra is ellene van a mandátum-tervezetnek, azonban a szentezék előreláthatólag olyan javaslatot fog a népszövetség elé terjeszteni, hogy mandátum kérdését osszák kétféle:

a zsidó nemzeti otthonra vonatkozó rész minden további nélkül ratifikáltassék

ezzel szemben a szent helyek felügyeletére és a katolikus egyház jogaira vonatkozó pontok egy későbbi megvitatás idejére halasztassanak el.

Amerika elismeri a zsidó törekvéseket

Páris, július 18. A "Chicago Tribune" londoni levelezője jelenti lapjának, hogy az északamerikai Egyesült-Államok londoni nagykövete Harwin és lord Balfour közösen egy megegyezést dolgoztak ki, mely az angol mandátum-területek ügyével foglalkozik. A megegyezést először a népszövetség elé, azután az angol alsóház és az amerikai szenátus elé terjesztik jóváhagyás végett. A megegyezés az Egyesült-Államok jogait állapítja meg a mezopotámiai petróleumkoncessziók tekintetében. Ezzel szemben Amerika hivatalosan elismeri a cionista mozgalmat és a cionista törekvéseket Palesztinában.

Általános arab sztrájk

Jeruzsálem, július 14. Az araboknak előrehirdetett sztrájkja, melyel a Palesztina-mandátum ellen kívánnak tiltakozni, a mai napon az egész országban megkezdődött. Eddig semmiféle zavargás nem volt az országban. A zsidó gyarmatokon dolgozó arab munkások nem hagyták el munkahelyüket és a sztrájkban nem vesznek részt.

Palesztina függetlenségét követelik az arabok

Jeruzsálem, július 15. Az arab sztrájkoknak második napja is teljes nyugalomban mulott el. A hatóságok min-

dennemü gyülekezést betiltottak. Az utcákon ötnél több embernek nem szabad tartózkodni egy csoportban. Az arab előkelőségek azon fáradoznak, hogy minden lehető nyugtalanságnak elejét vegyék. A sztrájkoló arabok Palesztina teljes függetlenségét követelik.

Az olasz kormánybukás oka a Palesztina-kérdés

A világsajtót nemrégiben bejárta az a hír, hogy de Facta olasz miniszterelnök fontos politikai megoldások érdekében Londonban, majd pedig Párisban kísérletezett. Kérdéseit azonban Lloyd George nem épen úgy, mint Poincaréval a legteljesebb sikertelenség érte. Később azután pedig az Olaszországból érkező hírek de Facta kabinetjének küzdelemben álló válságát kolportálták.

De Facta londoni útja és a kormányválság között a legszorosabb összefüggés áll fenn. Az olasz parlamentnek a Vatikánhoz igen közelálló néppártja, a "popolarik" ugyanis a de Facta kabinet támogatását attól tették függővé, hogy de Facta keresztülviszi az angol-palesztinai politika gyökeres revízióját. Ez a politika, mely Palesztina területén az önálló zsidó államot akarja megteremteni, a Vatikán körében bizonyos érzékenységeket sért. Minthogy pedig a génusi konferencia után egy határozott angol olasz közeledés jött létre, mely egy főleg gazdasági természetű egyezmény aláírásában csúszott ki, a popolarik joggal tételezheték fel, hogy Lloyd George hajlandó volna de Facta tanácsára az eddigi Palesztina-politikát új esküztűzések felé vezetni.

Ezzel szemben azonban az történt, hogy az olasz miniszterelnök ilyen irányú kísérletezését Londonban fagyos és hejthatatlan elutasít magatartás fogadta. De Facta üres kézzel érkezett vissza az angol fővárosból. A "L'Ere Nouvelle" értesülése szerint Párisban is tett kísérletet, hogy az angol-francia politika ellentétét Olaszország javára kihasználja. Ez azonban Poincaré és Lloyd George Hágában kialakult egységfrontja következtében ugyancsak elutasításra talált. Ilyen körülmények között az olasz néppárt sem volt hajlandó tovább támogatni de Facta demokratá kabinetjét. A miniszterelnök a szocialdemokratákkal való együttműködéssel akart munkaképes többséget teremteni a parlamentben. A szocialisták azonban inkább popolarik felé hajlottak, kikkel lényegesebb pontokban megegyeztek.

Az olasz zsidóság a mandátumért

Róma, június 22. A zsidó hitközségek konferenciája, amelyet Milanóban tartottak meg, egy határozati javaslat elfogadásával zárult. A határozati javaslat követeli a Palesztina-mandátum ratifikálását. A javaslat elfogadásáról távirati értesítést küldöttek az olasz külügyi hivatalnak, a brit kormánynak és a népszövetségi titkárságnak.

Tavaszi újdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztyű és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletbe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota. 1883

Utazó bőrönd és táska legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Románia újságírói országos szervezetbe tömörülnek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A nehéz gazdasági helyzet és a kulturális kapcsolatok megteremtése már régen az a követelményt támasztotta Románia újságíróival szemben, hogy országos szervezetbe tömörüljenek. Eddig körülbelül féltucat szervezete, szindikátusa és más alakulata volt a romániai sajtómunkásoknak, de egyáltalán nem, vagy csak nagyon gyenge kísérletek történtek azért, hogy ezek az egyesületek közös érdekeik megvédésére és az egyes nemzeti és kulturális egybekapcsolására egy frontba kerüljenek. Néhány, különböző okokból meg-hiusult kísérlet után Bukarest három újságírószervezete néhány héttel ezelőtt átiratot intézett az Erdélyi és Bánáti Újságírók Szervezetének kolozsvári központjához, hogy megbízottait küldje ki Bukarestbe, ahol komoly megbeszélés lesz egy szeptemberben összehívandó újságírókongresszusról, amelyen megalkotják az országos szövetséget.

Bukarest meghívására az Erdélyi és Bánáti Újságírószervezet képviselőiben dr. Paál Árpád elnök, Szász Endre al-elnök, dr. Ligeti Ernő, dr. Szegedy Imre leutasítanak a fővárosba, ahol maguk mellé vették még Bodó Pált és előzetes megbeszélések után konferenciára bítek össze az ökirályi újságírókkal az állandó együttműködés lehetőségén ki tárgyalására. A tanácskozáson a három bukaresti egyesület Dascovici, Panker, Anastasiu, Nasta, Flotti, Demetrescu és Streitmenn újságírókkal képviseltette magát. Ezek közül Pankert, az "Argus" főszerkesztőjét választották meg az értekezlet elnökévé.

A legteljesebb megértésen indult tárgyaláson megállapították, hogy első sorban országos szövetség útján össze kell kapcsolni Románia újságírószervezeteit, hogy a sajtó, mely az ország egyik legfontosabb szerve és amelynek munkája magasrendű, nehéz munkát végeznek, minél inkább megfelelhessen hivatásának. Az ökirályi sajtó szervezete nem hivatalosan eddig is érintésben voltak, de most állandó kapcsolatot keresnek az erdélyi újságíró szervezetekkel is, amelyeknek taglétszáma a legnagyobb és szervezethez képest tevékenen fejlettebbek a regábeliekénél, mert kollektív szerződésük és fegyelmi szabályzatuk van.

Az országos szövetség keretében az egyes testületek ezután is teljesen függetlenül adminisztrálják magukat. A központi szövetség székhelye Bukarest lesz és ottani vezetőség fog az élén állni, melynek egyik tagja magyar nyelvű újságíró lesz. A kongresszus szeptember 24-re hívják össze, melyen többek között országos érvényű kollektív szerződést fognak megállapítani. Ennek alapját a kolozsvári újságírók szerződését fogadják el. Szó lesz a sajtó és a hatóságok viszonyáról, a szabadság kritika jogának és határainak megállapításáról és több hasonló természetű kérdésről. A kongresszus egyben határozott állást foglal a sajtószabadság biztosítása érdekében és nyomtatékosan fogja kérni a kormányt, hogy a kongresszus észrevételeit vegye figyelembe a sajtótörvény megalkotásánál. Ezen kívül a kiküldöttek a román és magyar újságíró egyesületek kapcsolatáról beszéltek. A román kiküldöttek megígérték, hogy módot nyújtanak arra, hogy az erdélyi magyar újságíróknak alkalmuk legyen az ökirályi sajtóban való hosszabb tartózkodás útján elsajátítani a román nyelvet és megismerni az ottani viszonyokat és körülményeket.

Es a bukaresti újságírók társas-vacsorát rendeztek a vendégek tiszteletére, akik a legnagyobb örömmel tapasztalták, hogy a bukaresti újságírók minden elfoglaltságuk mentes belső-séges, meleg szolidaritást tájtanak az erdélyiekkel.

Megnyílt! Schwartz Ignác
könyv- és papírkereskedése
Újcsó arak! Str. G. Baritiu (Malom-u.) 16

Rókat és más szörmét fest az Unió, Cluj-Kolozsvár Szücsöknek árkedvezmény

Kén

Népköztudományi

Sose t...
jól fizetné...
valószínű...
gezetés...
hinnünk,
nem is o...
mikép pan...
rogosi tan...
azal szöri...
tol. De mi...
ha történe...
keresné a...
létezik, o...

Mendel...
kos, az Uj...
Franco Ro...
matottja, t...
zolt a szol...
sége. Új...
féle koron...
a tulajdon...
Gábor tan...
zeles náki...
nököt. Me...
meg és ki...
tatja fel a...
ur igazolja...
ő detektív...
mánét, a k...
a tartalma...
ellenszöve...
solt, hogy...
felől, elő...
tatta. A t...
meg, hogy...
sági bizony...
szerepel, a...
szereint p...
megmagya...
váron öss...
kereskedő...
gyott ki a...

— Mit...
jelentkezt...
— En...
ismer. De...
erre főtéle...
Cristea...
írását. Fo...
balva. Vég...
és csak a...
zavartalan...
sérte a bi...
Mendelso...
kérjék ki...
jegyző vé...
Mór és ez...
bíró iadit...
unu cu ce...
megértik...
dülnek.

Mende...
zett, enge...
mehessen...
mároszoz...
csak felke...
tért vissza...
abart ten...
de mert e...
történeke...
nak mond...
bíró pedig...
esküdttel...
lápóra...
Majd, mi...
szankodva...

— Bá...
Bizonyára...
annál a r...
tatom én...
Az es...
Magyarlár...
kosott az...
tónatták...
teen érte...
gáta Me...
gedte. M...
szolgabíró...
tanító tul...
engedélyt...
járás ter...
lakozás...
Mendel...
indított...
augusztus...
a magya...

**Öröszagos
mőrülnek**

helyzet és a kül-
teremtése már
nyit támasztotta
szemben, hogy
mőrüljenek. Ed-
vezete, szin-
ta volt a romá-
de egyáltalán
gyenge kísér-
hogy ezek az
ik megvédésére
k kulturájának
rontba kerülje-
okokból meg-
nkarest három
y héttel ezelőtt
lyi és Bánáti
kolozsvári köz-
otfaiit büldje ki
y megbeszélés
észehívandó
melyen megál-
tséget.

az Erdélyi és
képviselőtében
szécs Endre al-
r. Szegő Imre
ol maguk mellé
előzetes meg-
enciára bítek
gírókkal az ál-
lehetőségein k
skoziásokon a
et Dascovic,
e, Filotti, Da-
ujságírókkal
szóval Pankert,
t választották
é.

tésen indult
k, hogy első-
utján össze-
ságitószerve-
ely az ország
s smolnyak
ehéz munká'
egfelelhesse-
gbeli szerr-
ig is érin'
andó kar
ujságírók

taglétszáma
ség tolté-
beliélnek, mert
egyelmi sza-
keretében
n is teljesen
magukat. A
re Bukarest
fog sz élén
ja magyar-
ongresszust
szécs, melyen
ényü kollek-
megállapítani.
ri ujságírók
Szó lesz a
szonyáról, a
határainak
asonió ter-
reeszus egy-
glal a sajtó-
dekében és
a kormányt,
étaleit vegye
negalkotásá-
a román és
apcsolatáról
löttek meg-
lenek arra,
jságíróknak
sághban való
elsajátítani
rni az ottani
ct

rók társas-
égek tiszt-
örömmel
esti ujság-
ntes belő-
hajtának az

gnác
reskedése
om-u) 16

**Kémet szimatol
a tanító ur**

**Népkatató, aki ráér detektív is
lenni, ha zsidóról van szó**

— Az Új Kelet saját tudósítójától —

Sose tudtuk, hogy az állam olyan jól fizetné a tanítókat, amiért azok hivatalukon felül külön szolgálatokat végezhetnek hálsból. És mégis ezt kell hinnünk, hogy az állami tanítóknak nem is olyan siralmas a helyzetük, bármiépp panaszoknál is. Cristea Gábor rogozi tanító példánl szabad idejében azzal szórakozik, hogy kémeket szimatol. De mi nem is kifogásolhatnánk ezt, ha történetesen nem a zsidók között sorosná a szponokat. A tanító ur, ugy látszik, összeesküdött ellenünk.

Mendelssohn Mózes, kolozsvári lakos, az Új Kelet kiadóhivatalának és a Franco Romana biztosítótársaság alkalmazottja, a két cég megbízásából leutazott a szolnokdobokamegyei Rogoz községbe. Üzleti ügyben betért a Cosmaféle koromába, hogy biztosítást kössön a tulajdonosnal. A gasda helyett Cristea Gábor tanító fogadta, aki minden bevezetés nélkül igazolásra szólította az ügynököt. Mendelssohn azonban nem ijedt meg és kijelentette, hogy csak úgy mutatja fel az irásait, ha előbb az idegen ur igazolja magát. Cristea azzal, hogy ő detektív, eltávolította a szobából Cosmánát, a korcsmáros feleségét és beazarta zárnai az ajtó, de Mendelssohn ellenszegült. Hosszas vita után Mendelssohn, hogy szabaduljon kellemetlen ügyfelétől, elővette igazolványait és felmutatta. A tanító ur ekkor azo akadt meg, hogy Mendelssohn személyazonosságát bizonyítványában mint kereskedő szerepel, a két vállalatnál kapott iratok szerint pedig ügynök. Mendelssohn megmagyarázta, hogy amikor Kolozsváron összejárt a lakosságot, ő még kereskedő volt. De Cristea ur sem fogott ki a kérdésekből.

— Mikor a faluba jött, miért nem jelentkezett a szolgabíróságnál.

— En itt születtem és mindenki ismer. De nincs is olyan rendelet, amely erre kötelezne.

Cristea ur újra elkérte Mendelssohn irásait. Forgatta őket jobbra, forgatta balra. Végül kisütötte, hogy hamisak és csak arra jók, hogy Mendelssohn zavartalanul kénködhessen. Majd átkérte a bíróságot, aki személyesen ismeri Mendelssohnt és azt tanácsolta, "hogy kérjék ki a jegyző tanácsát. A körjegyző véletlenségből szintén zsidó, Márk Mór és ezért Cristea nem fogadja el a bíróságot, mert ugymond, "jidaní unu cu oeslalt se cunoaste", a zsidók megértik egymást, azaz egyhuroz pendülnek.

Mendelssohn, aki közben megéhe- zett, engedélyt kért, hogy reggelizni mehessen egy Lázár nevű zsidó kocsmároshoz. Ezalatt a tanító ur mégis csak felkereste a körjegyzőt és azzal tért vissza, hogy az esetről jelentést akart tenni dr. Borbos főszolgabírónak, de mert az nem volt a hivatalban, a történeteket Filíp helyettes főszolgabírónak mondotta telefonba. Filíp szolgabíró pedig azt rendelte el, hogy egyik esküdtel a járás székhelyére, Magyarlápásra kísértesse be Mendelssohnt. Majd, miha észbekapott volna, bosszszakodva szemrehányást tett magának.

— Bánom, hogy elengedtelek, zsidó. Bizonyára valami irásokat rejtettél el annál a másik zsidónál. De majd kikutatom én!

Az esküdt beakisérte Mendelssohnt Magyarlápásra, ahol mindenki csodálkozott azon, hogy az ügynököt letartóztatták. Filíp szolgabíró mikor részleteesen értesült az ügyről és megvizsgálta Mendelssohn iratait, szabadon engedte. Másnap pedig dr. Borbos főszolgabíró, aki jól mulatott a rogozi tanító túlfutót ambícióján, külön irásos engedélyt adott Mendelssohnak, hogy a járás területén szabadon üzheti a foglalkozását. Az ártatlanul meghurcolt Mendelssohn becsületértés címén part indított Cristea Gábor ellen. Az ügyet augusztus kilencedikén fogja tárgyalni a magyarlápasi járásbíró.

**Héjjas Ivánt letartóztatták
a nyugatmagyarországi bandák megszervezése
miatt**

— Az Új Kelet munkatársától —

Budapest, július 22. Héjjas Ivánt letartóztatták. A pesti rendőrség tartóztatta le és nyilván valamelyik vezető rendőrtisztviselő szobájában élvezte fogsága óráit. Héjjas Ivánt le kellett tartóztatni, hogy a külföld előtt Bethlen István gróf jogrendet dokumentáljon. Azért fogták le, mert Prónay Pállal és Hir Györggyel fegyveres akció készített elő Nyugatmagyarország ellen. Héjjas Iván az Attila-körúti katonai raktárban szerencsétlen fiatalembereket, akik a pusztuló kurzus jóvoltából tengették életüket, busás napidíjak ígéretével felfegyverezték és külön vonaton az ország nyugati határára indították. A cél az volt, hogy az osztrák pénzügyi helyzet következtében előállható zavarokat felhasználva, a békeszerződésben Ausztriának ígért Burgenlandba betörjön és visszafoglalják a kurzus számára.

A mozgolódást a magyar kormány nyugodtan tűrte. Csak akkor lett kényelmetlen számára a helyzet,

amikor a Burgenland déli részén lévő Hagersdorf határmenti községet a Héjjas-bandák géppuskákkal és kézigránáttokkal megtámadták.

Az osztrák csapatok kétórás tüzharc után verték vissza a bandákat. A külföld, különösen pedig a szövetséges hatalmak képviselői nem nézheték szónéltul a békeszerződésnek ilyen megsértését és gyors intézkedést követeltek a magyar kormánytól. Bathlen elsősrban Horthyt, Héjjas Iván barátját és bizalmasát kereste fel. A kormányzó a pesti jelentések szerint exponálta magát Héjjas-ért és hosszas purparlé után ment bele, hogy Héjjas ellen eljárást indítson.

Kiszivárgott hírek szerint a megállapodás az volt, hogy a Héjjas ellen való eljárás csak szinleges lehet, minden komolyabb következmény nélkül

Ez az eljárás most megkezdődött. Héjjas egész éjjel tartó kihallgatás után a rendőrség letartóztatta. A dunántúli és a kecskeméti gyilkosságokért már régen lakat mögé kellett volna helyezni és akasztófára huzni ezt a Héjjas Ivánt, aki szabadságot vesztve szentimentális levelet ír egyik barátjának. Szégyenről és sárról és meghurcoltatásról beszél Héjjas Iván. Tudósításunk itt következik:

A nyugatmagyarországi felkelés tervezése ügyében folytatott nyomozás új fordulatot vett. Kihallgatások a késő éjjeli órákig tartottak. Eredményről és újabb fejleményekről csak egy-cét nap múlva tesz jelentést a belügyminiszter.

Héjjasat tegnap délután kihallgatása után letartóztatták. Héjjas nem tagadta, hogy felkelőket toborzott,

de egyelőre nem is gondolt a betörésre és a betörés hira magát Héjjas is meglepte az észszerűtlen kivétel miatt. Héjjas tervei szerint ugyanis arra számítottak, hogy Ausztriában a rend teljes felborulása rövidesen bekövetkezik, amelynek természetes következményeként Ausztriát idegen államok hadseregei foglalják el és ez esetben Magyarországnak sem szabad készületlenül maradni. Ugy látszik Héjjas mellett mások is szer-

veztek szabad csapatokat oly ólzattal, hogy Héjjas és embereit diszkreditálják és a mai rendszert és kormányt megbuktassák. A rendőrség megállapította, hogy Héjjasnak ebben az incidensben semmi része nem volt, mert emberei még nem is érkeztek a határra. Héjjas a fogházból egy levelet küldött Dániel Sándornak, az ébredő magyarok főügyészének, amely a következőket tartalmazza:

Be rettenetes megaláztatás, ha rángodolok, hogy cellámban elődeim közönséges gonosztevők voltak,

és mégis szent érzés hat át annak a tudatában, hogy minden megaláztatás, meghurcoltatás, ségyen és sár, amely ebben a pillanatban felér hozzám, azért a fajért, amelyet kimondhatatlanul forrón szeretek, amelyben magam is szűltem és amelynek a nyugati végekről ide szivárgó panaszait megértettem. Mor d

**Kidobják a zsidókat és cseheket
az osztrák hivatalokból**

A nagynémetek aknamunkája. Fajtisza államot akarnak. A miniszterek között is vannak híveik. Botrány egy nagynémet népgyűlésen

— Az Új Kelet tudósítójától —

Bécs, július 22. A „Wiener Morgenzeitung” egyik újabb számában leplezte a birodalmi német titkos szervezetek osztrák kapcsolatait. Aktaszzerűen kimutatta, hogy a gyilkosságra felbujtó szervezetek valóságos fióktelepeket szerveztek meg Ausztriában. Nem elégszenek meg propagandával, hanem bele nyulnak az ország közigazgatásába. Az egyik szervezet (National Verband Deutscher Officier) átiratot intézett a nagynémet párt vezetőségéhez, amelyben követeli, hogy az osztrák államhivatalok kötelekéből bocsássák el a zsidókat és a cseheket. Az idézett újság közli a nagynémet pártvezetőség válaszáit. Ez a válasz biztosítja a nemzetiszázi szervezetet, hogy az ügy érdekében a párt már régóta dolgozik és pedig sikerrel. Kijelentik, hogy dr. Waber osztrák miniszternél az ügy könnyen ment keresztül, mert elegendő félig-meddig elfogadható ok a csehek és zsidók eltávolítására. Az átirat azonban felséri a német titkos szervezetet, hogy erről az ügyről ne sokat tárgyaljanak a nyilvánosság előtt.

Különben a nemzeti szociális párt tegnap a Dréher-teremben népgyűlést tartott. A meghívottakat az ismert Haackenkreuz jelvényvel látták el, alatta nagynémet jelszóval „Braust ein Ruf”. A gyűlés célját a meghívó így jelölte meg: „Fel akarjuk állítani a jövő államát fajtisza, vagyis ária-német alapon egyesíteni akarjuk a vallási, nemzeti és szociális eszméket.” A harmadik kerület szociáldemokratái és kommunistái, akik a közelben szintén gyűlést tartottak, elhatározták, hogy megjelennek a reakciók gyűlésén. Minthogy a rendezők nem kérték a meghívókat, a helyiség gyorsan megtelt nem épen kívánatos munkáselemekkel. Amikor a gyűlést megnyitották, a hallgatóság javarésze már szociáldemokratákból és kommunistákból állott. Alighogy az elnök elmondotta a megnyitót, a hallgatóság követelte,

meg a hosszám közelálló uraknak, hogy nagyon köszönöm minden jóakarataikat és megkérek mindenkit érdekében, hogy ne járjon senki sehova szabadlábrahelyezésem érdekében, mert sem protekcióra, sem kérésre nincs szükségem. Látogató ne jöjjön, olvasnivaló, cigarettá, ügyvéd nem kell. Csak időmet nyugtasd meg azzal, hogy Kecskemétre és a magyar népre csak fényt hozhatok. Maradjanak otthon, semmit se kérjenek és ősz hajuk ellenére maradjon meg bennük az a büszkeség, amelyet tőlük örököltem. Igaz magyar szeretettel üdvözlöm az ÉME. igazgatóságot és az összes barátomat.”

Héjjas letartóztatásának híre az ébredő igazgatósága tegnap este sürgős értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy ma este hét órákor kerülteküzi gyűlést tartanak és ezen döntenek az egyesület további magatartásáról.

A budapesti rendőrség különben már be is fejezte a nyomozást a nyugatmagyarországi felkelők ügyében. Most már csak arról van szó, hogy Hir György nemzetgyűlési képviselőt, aki az esztelen kampányának egyik főszereplője volt, kikérjék a nemzetgyűléstől. A letartóztatottak ellen jogtalan toborzás útján elkövetett lázadás címén indítják meg az eljárást.

hogy a következő szónok szociáldemokrata legyen. A nemzeti szociálisták ijedten siettek a kijárat felé, mások azonban titlegességgel válaszoltak a szociálisták „betolakodására”. A tumultus oly nagy lett, hogy sokan a megveretés előli félelmükben

az ablakokon ugráltak az udvarra.

A végén a szociáldemokraták maradtak a teremben, felkérték Rieger képviselőt, hogy tartson beszédet azok ellen, akik szociálista jelszavakat a haladás becsületessé céljait el akarták homályosítani és a reakciók szalmára hajítják a vizet. A képviselő egyórás beszédet tartott erről a témáról. Hívei beszéde végén melegen ünnepeleék. A tömeg azután incidens nélkül széjjel oszlott.

Tapéták
minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám. 1965
Lakások tapétázását vállaljuk.

**Budapesti
VII., Rákóczy-ut. 6. és 1278
Wieni**
I., Rotenturmstrasse 27. számú házaink utján egy a darabáru, mint vagonrakomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között
5-10-15 napi
határidőn belül — kötbér kikötése mellett — sikerül lebonyolítanunk.
Ugyszintén határidő mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat.
Deutsch Testvérek
nemzetközi szállítási vállalat,
Cluj, Piata Unirii 26.
Fiókok: Oradea-Mare Rimanóci-u. 12
Orsova, Dunapart.
Saját expositurák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Szolnok, Biharkerezes, Békéscsaba, Kötégán, Biharpüspöki.

Exportörök figyelmébe!
Beraktározásokat legelőnyösebben eszközölnek 4045-1
Közraktáraink
Beregszász, Beregsom és Bátor
Vágánymenti transitó raktárak, reexpeditió
Központi iroda: **Közraktár Beregszász (Csehszlovákia).**

HIREK

Vanderlip elkerülhetetlennek mondja a versaillesi békeszerződés megmáskodását. Berlinből jelentik: Vanderlip a „Lokalanzeiger“ munkatársának kijelentette, hogy pesszimistikusan gondol Európa jövőjére. Egyetlen vigasztaló mozzanata az, hogy a szövetséges államokban ma már minden józan ember belátja a versaillesi békeszerződés módosításának szükségességét, így Franciaországban is, bár még mindig félnek tőle, hogy Németország visszanyeri gazdasági és politikai hatalmát.

Hága polgármestere. Álljunk meg egy pillanatra a roharó élet áradatában Hága polgármesterénél, a derék hollandusnál, akinek hazájában legszebben vitanak az isteni tulajdonságok és a jóléttől mosolygó gyerekek. Álljunk meg egy pillanatra a szélesen hömpölygő történelem e névtelenje előtt, akit a Wolff-ügynökség is annyira jelentéktelennek tart, hogy a jelentésben meg sem említette a nevét. Pedig annyit megérdemelt volna a hágai polgármester, akinek városában emelkedik egy naiv amerikai milliárdos jóvoltából a híres békepalota. Hágát ezután két dologról fogják az emberek emlegetni: a békepalotáról, amelyben semmiesem történt az igazi béke érdekében és a polgármesteréről, aki Litvinov orosz delegátusának arra a kijelentésére, hogy az oroszországi termékeladások kedvezőek, azonnal beszűntette városában az éhínségessé számára megindított gyűjtést. Mi a hollandi polgárokat csak a híres festők vásznairól ismerjük és azok után Hága városi polgármesterét egy elhízott, kerekarcú, pápaszemű, kékszempű és pofaszakállas bécsikának képzeljük el, aki a dupla tejszínhabos uszonnakávé mellett gondolta ki a jóléttől vastagfalú koponyájában azt a különös ötletet, amivel letromfolta azt a fránya Litvinovot. „Négy hónap múlva lesz új buzakenyér Oroszországban — gondolta a polgármester, tehát beszűntettem a gyűjtést az éhezők számára, hiszen azt a négy hónapocskát már kibővíthetik a bolsevik okosságok.” A gondolatot tett követte és a jó polgármester értékes hollandi forintot vásárolt gabonájára nem fog eljutni a legborzalmasabb hálálra ítéleteknek. Forduljon fel még huszezer orosz kisded, akinek meg lehetett volna tartani néhány hollandi forinttal, de a hágai polgármester megmutatta a világnak, hogy ő szellemes ember és nem hagyta kiaknázatlanul a jótétele alkalmas Litvinov-féle kijelentést. Petőfi Sándor egy mérges verset írt Mészáros Lázár akkori hadügyminiszterrel és Mészáros Petőfi verse révén bevonult a történelembe, ahova a saját lábán sohasem juthatott volna. Sajnáljuk, hogy a távirati ügynökség nem említette meg a hágai polgármester nevét a jelentésben. Először egy névtől, amelyre adott esetekben úgy hivatkozhatunk volna, mint az emberi bornírtság és szív telenség mindennapi és épen ezért jellegzetes megszélyesítőjére. (f. l.)

Chalucok oroszországi kongresszusa. Kóvnóból jelentik: Moszkvából érkezett jelentések szerint a chaluc-szervezetek július végén kongresszust tartanak a szovjetkormány hozzájárulásával. Ez a hozzájárulás azt jelenti, hogy a chaluc-mozgalom Oroszországban ma már nem szorul külön legalizálásra.

Illatszertől vagy kocsikenőcs? Nagyváradról jelentik: A nagyvárad sziguranca szerdán délután előzetes bonaság alapján két vagon illatszert és piperecikket foglalt el a biharkeresztesi vámnál, amely Meisels Marcel bécsi kereskedő tulajdona volt. Az árú több mint kétfélmillió lei értéket képvisel. Meisels letartóztatott. A sziguranca és ügyészség széleskörű nyomozást indított, mert valószínűnek tartják, hogy Meiselsnek beföldi tetteitársai is vannak. Meisels az illatszert kocsikenőcsként akarta behozni, hogy a horribilis vámkülönbözetet megtakarítsa.

Ujabb vérvád Polnában. Prágából jelentik: Polna város mellett a doberenzi erdőben egy parasztleány hulláját találták. Polna még emlékeztet a Hilsner ügyből, amely akkor világszerte bejárta a sajtót. Hilsner rituális gyilkossággal vádolták és akkoriban Masaryk a köztársaság mai elnöke, akkori reichsrati képviselő agitálásával vetettek véget a szegényletes pernek. A megtalált holttest kapcsán most a katolikus és agrár-sajtó falfrissíti a vérvád meséjét és zsidóellenes zavargásokat akar előidézni. A kormány a haladó eszű közvélemény sürgetésére szonnal megindította a vizsgálatot. A holttestet felboncolták és a boncolás, valamint a vizsgálat adatai kiderítették, hogy közönséges rablógyilkosságról van szó. A rablógyilkost Pityk henteslegényt, el is fogták. A cseh sajtó véleménye szerint a rablógyilkosság ügyet olyan fondális körök futták fel rituális vérváddá, amelyek összeköttetésben állottak a németországi titkos reakciós-szervezetekkel. Ezt az alkalmat akarták felhasználni az antiszemita izgatására.

Harminchárom halálos ítélet a moszkvai perben. Párisból jelentik: A „Matin“ moszkvai jelentése szerint a forradalmi törvényszék meghozta ítéletét a szovjet elleni összekövésével vádolt ötvenkét szociálföradalmár ügyében. A jelentés szerint az ötvenkét vádlott közül harmincháromat golyó általi halálra ítélték, ötöt felmentettek, a többi pedig különböző tartalmú börtönbüntetéssel sújtották. A „Matin“-nak ezt a hírt hivatalos moszkvai jelentés még nem erősítette meg.

Gőzhajóval Hamburgból Oroszországban keresztül. Prágai jelentés szerint az oltani szovjetdelegáció kísérletet tesz most kicsiny gőzhajóval Hamburgból kiindulva Oroszország keresztülutazására. A hajót a Mariskája-csatornán keresztül történe, amely a Keleti tengert a Volgával összeköti, a Volgán azután a Kaspi tengeri Easeli kikötőig szándékoznak lejutni. A németek megtették az előkészületeket, hogy Hamburg—Pótervár—Rybnszk—Asztrachán és Easeli között állandósítsák a gőshajóforgalmat. Erre a célra megfelelő hajókat építenek Hamburgban. Ezen az úton vinnék a német ipari termékeket is Oroszországba. Ha a Mariskája-csatorna hajózátonak bizonyul, külön társaság alakul a Volgamenti hajózás lebonyolítására.

Jaamod! Dr. Thon Osiás a lengyel sejm egyik vezető politikusa, a zsidó politikai élet kiválósága a palesztinai mandátum ratifikálása előtt feltűnéstkelő cikket írt a varsói „Neuer Hejt“ című újságba. A cikkből a következőket idézzük: „Nagy és válságos időkben élünk. Sorság vártunk, míg ezek az órák elteltek és most remélünk kell, remélni a

bizonyosságig. Nem hihetjük, hogy Anglia a további halasztáshoz hozzájáruljon. Az akadályok jórésze már el van gördítve az utból, Amerika már régen igent mondott, nem lanyhán, lelkesen, valódi romantikával. Franciaország is jóvá fogja hagyni a mandátumot. Van-e még kétség afelől, hogy az ilyen tárgyalások ne végződjenek míással, mint megegyezéssel. Ne feledjük, hogy az angol alsóház határozata a kormány számára nem egyedül a mandátum helybenhagyását jelenti, nem politikája elismerését, hanem felszólítást arra, hogy ezt a politikát következetesen az államerő minden rendelkezésére álló eszközzel hajtsa keresztül. Ma és holnap között állunk, döntés előtt. És a nagy órában meg kell mondani a zsidó népnek hangosan és világosan: készüdjek! Aljatok készen egy nagy történelmi elhatározásra. Kérés generációnak adatott a történelemben ilyen pillanatok átélésére. Olyan időkben élünk, amikor évszázadok vagy talán évezredek sorsa dől el. Részletes apróságoknak nincsen szerepük az ilyen időkben. Jaamod! Felállni! Izrael nagy munkára álljon készen! De vajon készen állunk-e erre? A galut minden részéből Genfba, Londonba ünneplő hangon megirt sürgönyök mennek zsidóktól, eskü és fogadkozás, hogy készek vagyunk építeni, hogy magunkra vesszük és gyermekeinkre a munka terhét és a saját otthon boldogságát. Biztosítani kívánjuk azokat, akik felémek vagyunk bizalmukra. Hiszük-e mindezt? Olykor igen, olykor azonban le vagyunk sülve, el vagyunk keseredve. A Balfour-deklarációt követő néhány esztendő nagy események nélkül hagytuk tova tünni. Most készüdjek zsidók a nagy órára és a nagy sófár hangjára, amely nem sokára végigharsog a világon: „Mehet a zsidó nép, mehet otthonát újjáépíteni!”

Az oroszok foglyutejtettek egy görög hajót. Szuluból jelentik, hogy az Athanasios Tophanis nevű görög hajót, amint Konstantinábul szőlőbe hajózott, egy bolsevik hajó elfogta és Odesszába vontatta.

Elektromos üzemre alakítják át a francia vasutakat. Párisból jelentik: Le Trocquer vasútiügyi miniszter kijelentette a kamarának, hogy a francia vasutakat mindenképpen modernizálni kívánja. Legközelebb nagy kőfalakból álló vagonokhoz adnak át a forgalomnak, azonfelül fekhelyekkel rendelkező be a második és harmadik osztályokat is. Az utóbbi legfontosabbja azonban a szociáldemokrata elektromos üzemre való átállítására egy ezeröttszáz voltos egyenáram segítségével. A hajtóerőt villárok fogják létre-

hozni. Három vasúti hálózaton, a midi, az orleansi és a lyoni vonalon már megkezdődött az elektromos üzem. Ha különösebb események körbe nem jönnek, a Loire délvidekén elhúzódj vasútkon husz év múlva az elektrifikálás be lesz fejezve. Ez a francia vasúti hálózat felét jelenti. A villamosítás fő-célja azonban a szénmegtakarítás. Abban az esetben, ha a tervet keresztü-vitték, évente hárommillió tonna kőszén-t takarítanak meg.

Borzalmas bányaszerecsétlenség Aninán. Nagy szerencsétlenség történt az Anina bányatelepen lévő Kük-aknában. Herman Mihály és Ellinger Antal bányászok, akik előtt a bányafejők voltak, más beosztást kaptak. Előttük ismeretlen területen haladtak a bánya mélyén. Amikor a kétszáz méter mély Kük-akna szélére érve észrevették, hogy Hermann Lutyája eltűnt. Mindketlen kutatni kezdték az állatot, amikor a bekerített akna szélé beomlott és a két munkás belezuhanott. A katasztrófa expedíció még eddig nem akadt holttestükre.

A felkelő „incidens“ a magyar nemzetgyűlésen. Budapestiről jelentik: A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Bánffy Miklós külügyminiszter a nyugatmagyarországi felkelő incidensről kijelentette, hogy az ügyet a rendőrség vette kezébe, mely a felkelőket leszerelte s a jogtalan toborzók ellen eljárást indított. Forgács Miklós (egyes párt) a drágasággal foglalkozik, amelynek egyetlen ellenszere a több-termelés. Pesten zenfolyva van minden műiatóhely s azután panaszkodnak, hogy nem tudnak megélni. Végre kell hajtani a földreformot. Hangoztatja, hogy bármelyik párt kerü ne is a rombra, az ország nem boldogulhat addig, amíg a békeszerződést nem revideálják. Grieger Miklós keresztény-szocialista támadja a kormányt, de egyben megjegyzi, hogy nem hisz a nemzetközi munkásszolidaritásban. A dőlutáni ülésen Pallavicini kritika tárgyává tette a kormány agrárpolitikáját, majd a választási visszaélések felsorolása után követeli, hogy a kormány terjesszen a Ház első kimutatást azokról az üzemszerekről, amelyeket 1921 áprilisig a királyi család részére kintalt. Az indemnitást nem fogadja el. Wolf-Károly a súlyos helyzet okát gazdasági okokon kívül a nyomásztó lelki-krisziben látja, amely a győzteseket és leggyőzötteket egyaránt sújtja. Világnézetek harcolnak egymással: materializmus és hit, nemzeti érzés és nemzetköziség. A pénzügyi műveletek csődjében két fontos tényező látunk: a valutakérdést és a spekulációt. A reformot ebben látja keresztülvihetőnek, ha a bankokat az áruüzlettel ellátják és kizárólag a hitelügyek kiadására szorítják. Így a bankgyinflató problémája kedvezően megoldható lenne. Az idegen valutaépítéleteket ki kell toloncolni. A szociáldemokrácia kérdéssel harcolt éva foglalkozik. A szociáldemokrácia nem e upán a manbás kérdést akarja megoldani, hanem új világrandet és új gazdasági rendet akart teremteni és valójában nem egyéb, mint a nincstelenek birkothelyeskedésének leggyeszerűbb eszköze. Vársai Dániel, szociáldemokrata képviselő visszautasítja a szociáldemokratákat meggyászoló vádat, hogy a hadsereg felbomlását ők okozták volna. A háberu éavesetésért cupán azokat lehet védoelni akik nem akarták, vagy nem tudták idejében befejezni. Az indemnitást nem fogadja el.

„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés“. Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

„Friss Újság“ címen új napilap indul Temesváron. Az új lap, mely a gyárszámú magyar sajtót kiegyezteti hivatott, eleven boulevard-i napilap lesz, mely a legfrissebb táviratokkal, helyi és vidéki tudósításokkal, tőrsede és sporthír-ekkel naponként dőben jelenik meg. A temesvári közönség nagy érdeklődéssel várja. A temesvári „Friss Újság“ 22-én jelenik meg első számával, a lap szerkesztői Damó Jenő és Dinnyés Árpád ismertnevű temesvári zsurnaliszták.

Fürdőközdönység figyelmébe!
Megnyilt 1922. július 15-én
Bizusa (Büdöspataka) fürdő
Ortin. késer érterme.

Megérkezett 4231-I.
a „Safruth“-ba
„Menorah“ héber-német-héber szótár..... L 80—
17 drb „Menorah“ füzet a héber nyelv elsajátítására... 3:50 füzetenként.
Agnon: Es a meggőbedt kiegyenesedik, eredeti héber..... L 30—
„Mechomat Hamavik..... L 20—
„Givath Hachof L 20—
„Beszod Jeschorim..... L 28—
Zsidó kották nagy választékban 10—100 L.
Egyesületeknek, tanítóknak és iskolák részére 5—10% engedmény. Ugyanott egy a könyv- és papírszakmában kellő jártassággal bíró segéd, valamint egy jó házból való tanuló fiú felvétetik. Ajánlatok a „Safruth“ zsidó könyv- és papírkereskedés Cluj, Wesselenyi Miklós-u. és Szép-u. sarok címzendő.

Írógépek
és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. 1970
Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 40. Telefon 493.

Ein Kinderliebendes deutsches Mädchen wird zu einem 9 jährigen Knaben gesucht. Adresse: Weisz Elek, Targul-Muras. 4257-1

Kész hálószobák
gyári árban kaphatók
Antai Ernő,
Cluj, Str. Moldovei (Varga-u.) 8. 4166-1

Megnyilt! Megnyilt!
Parkettanc
Derüs hangulat minden este a
Dacia-Barban
Cluj-Kolozsvár legdisztingváltabb szórakozóhelye. Változatos műsor. Kétünlő baritolok. 4176-1

Vasárnap
Aki V
hoggy és Pa
Harding
mely Oszla
zsidóság r
ról, hogy k
na jóvöj
szárvagott
ságha. Az
tőle erre va
zobnyos ri
szel, mert s
szereplést.
Balfour dekl
ton a zsidó
Z. Kettér,
ismét zudia
latozatot b
gett nyája
publicistát é
jele ki elő
las alkalmát
— A zsidó
átta a tud
hogyan gon
szható az
építését?
Az elnök
— Ezt
hojják, ak
nyozták a
zsidó, akik
ismerik a n
két. — En cs
völ nézem a
nemom, mi
előzményei a
kerítő adó
hoggy mik a
Egyébent s
sema!, leg
Howel barát
legjelesebb
napokban ut
főkonzuli a
vettem.
Ez annyit
vánesi vagy
mat, zaidó J
Egyiptóba,
Palesztinába,
felett étkedik.
Amerikai u
megfogástól
mindégg, hol
nyilatkozatot,
Kairóban, esa
megszerezte.
fogva nem sok
szállt és utána
Howel nah, ak
az Unió elnöké
zsidóság jóvöj
A főkonzuli
tér vissza. mi
érezetét. Nagy
de kijelentette,
névben nyila
névben nem
mert erre nem
De annyit talá
ismeri az elnök
tagadja, hogy a
mindenben azo
— Palesztin
lomata — már
tiz évvel ezelő
mésai küldetés
sége miatt. Ez a
még jobban a
meggyőződés
Palesztina ujjá
te hogy ezt a
a zsidók végezt
a legalkalmasa
ség
— Az antio
meg a tudósító
Mr. Morton
legyintett:
— Tudom, ha
dának. Ismerem
zsidó antiocon
gyon jól. — mere
maguk Morgenth
FAVORIT

Aki Washingtonból Kairóba hajózik,

hogyan meglátja Harding elnök felfogását a zsidó otthonról és Palesztina ujjáépítéséről. Egyiptom főkonzulja interjú ad az elnök helyett

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, július 13.

Harding elnök kéztudomás szerencsés szimpátiával kíséri a zsidóság nemzeti mozgalmait, de arról, hogy hogyan képzel el Palesztina jövőjét, csak környezete utján sajtóvárt ki valami a nyilvánosságba. Az újságok sokszor kértek tőle erre való nyilatkozatot, de alkotmányos rigoúritásból megtagadta, mert nem akarta befolyásolni a megválasztást. Most hogy a szenátus a Balfour-deklaráció szellemében döntött a zsidó nemzeti otthon javára, Z. Kottler, a „Der Tag” munkatársa nemzetközileg jelentkezik és nyilvános beszédet kért. Az elnök megvesztett nyílással fogadta a kiváló publicistát és szerencsésül elkerülte a szenátusi állásfoglalás alkalmától.

— A zsidó nyilvánosság — mondja a tudósító — tudni szeretné, hogyan gondolja Elnök ur megválasztását a nemzeti otthon kiépítéséről?

— Az elnök kitérő választ adott: —

— Ezt sokkal jobban azok tudják, akik hivatásból tanulmányozták a kérdést. A zsidóság vezetői, akik nagyon kiváló férfiak, amerikai megválasztás vezetői utána. En csak történelmi szemzőgözet nézem a mozgalmat és inkább vádom, mik a megoldás történelmi előzményei és mik ezekben a kényes kérdések, semmint azt, hogy mik az újaj és az eszközök, amelyek sokan ismerik a felfogásomat. Legjobbban talán Morton Howard barátom, aki az Unió egyik legjelesebb diplomataja és épen e napokban utazott Kairóba, elfoglalni konzuli állását, amelyre kineveztem.

— Ez annyit jelentett, hogy ha kiváncsi vagy meg tudni a felfogásomat, csak J. Morton Howel után Palesztinába, vagy Szíriába, vagy Egyiptomba, ahol az Unió érdekei vannak, kell fordulni.

— Amerikai újságot kétszer se kell olvasni, ha az elnököt meg akarjuk ismerni, Washingtonban, vagy Kairóban, csak az a fontos, hogy megismerjük Mr. Z. Kottler emellett, hogy nem sokat gondolkodott. Hajóra szállt és utána uszott Mr. J. Morton Howardnak, aki legjobban tudja, hogy a zsidó elnöke hogyan képzel el a zsidóság jövőjét.

— A főkonzul épen Jeruzsálemből érkezett, mikor Z. Kottler Kairóba érkezett. Nagyon szívesen fogadta, és kijelentette, hogy csak a maga érdekében nyilatkozhajk. Az elnök azonban nem tehet kijelentéseket, mert erre nem kapott felhatalmazást. Ez annyit jelent megmondhat, hogy az elnök elnök felfogását és nem mondja, hogy az évé azzal majdnem megegyező azonos.

— Palesztinát — folytatta a diplomata — már régen ismerem. Már 1911 évvel ezelőtt jártam ott diplomatai küldetésben, még Taft elnök alatt. Ez a mostani látogatásom még jobban megerősített abban a meggyőződésemben, hogy

Palesztina ujjáépítése nem utópia, hanem hogy ezt a nagy feladatot csak a zsidók végezhetik el, mert ők erre a legalkalmasabbak és a legtehetségesebbek.

— Az anticionisták — jegyezte meg a tudósító — mást mondanak. Mr. Morton Howel könnyedén felelt:

— Tudom, hogy azok mit mondanak. Ismerem a zsidó és a nem-zsidó anticionisták ellenvetéseit nagyon jól. Ismerem többek között a nagy Morgenthau-jának anticionisz-

tikus teóriáit is. De ezek a vitatkozások nem számítanak. Az érvelésük logikátlan, alaptalan és impraktikus. Főleg pedig erőtlene a zsidóság nagy részének törekvései mellett, amelynek imponáló erőteljesek. Nagyon nevetésgésnek tartom azt, a kettőst, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítése iránti fog a diaszpóra zsidóságának, mert a nemzsidó népek azt hiszik, hogy a zsidó államiség gondolata az irántuk való zsidóhűség megrendítette. Ahik nyitott szemmel nézik a világot, azok nagyon jól tudják, hogy

a zsidó bárhol éljen is, minden állampolgár között a leghűségesebb. Es ennek a hűségnek nincs is más feltétele, csak az, hogy egyenlőjög polgárként élhesse le életét. Nézzenek csak Amerikába és látni fogják, hogy igazam van.

— Mondjon valamit az ujjáépítés lehetőségéről — kérte a tudósító.

— Igaza van, — mosolygott a főkonzul — erről kell beszélni. Azt kell tudni mindenekelőtt: egyáltalán fel lehet e építeni Palesztinát, aztán azt: fel tudják e a zsidók építeni? Hát erről sokat beszélünk illetékes helyeken és itt úgy alakult ki az erre vonatkozó felfogás: Történelmi tény, hogy azok az országok, amelyek ma kulturában legerősebbek, még valóságos sivatagok voltak abban az időben, mikor Palesztina már fejlett civilizációban virágzott. Ha az elnök kétezer esztendő kisebb kultúrája tudott virágozni államokat a vadonra-gyepes helyén elővárosolni, mért ne tudjon hasonló munkát végezni a mai kultúra, amely annál sokszorosan erősebb és mikor nem is arról van szó, hogy megteremtse, csak arról, hogy feltámasszon egy országot, amely nagyszerű kulturacentrum volt valamikor. Minden józanul gondolkodó ember beláthatja, hogy

ujjépíteni egy elhanyagolt országot sokkal könnyebb, mint életrekeltetni egy sivatagot és Palesztina olyan ország, amelyet csak életrekeltetni kell.

A második kérdésre is megadhatom a feleletet.

— Nincs ország a világon, amelynek állami kiépítésében kiváló zsidó tehetségek is ne segédkeznek. Hát szedjétek össze a világ minden részén szétszórtdiplomatákat, tudósaitokat, szakembereket és kényszerítsétek őket arra, hogy hatalmas képességeiket csak a maguk népeinek és csak Palesztinának szenteljék és biztosra veszem, hogy a legjobb és legzadagabb államot építik majd fel Palesztinában, olyan államot, amely példát adhat majd az egész világnak.

— Mihelyt a zsidóság nemzetnek érzi magát és összefor ebben a gondolatban, akkor ragyogóra építheti fel a zsidó államot, mert mindene van, ami ilyen grandiózus feladat megvalósításához legelsősorban szükséges. Van megfelelő emberanyaga, van idealizmusa és van hozzá pénz is. Mindenekelőtt azonban olyan vezetők kellenek, akik praktikusabb mederbe tereljék a bevándorlást. Az imigrációt úgy kell megszervezni, hogy gyorsabb tempóban növekedjék a palesztinai zsidóság és ez csak úgy lehetséges, ha biztosított munkalehetőségek várják a bevándoroltakat. Ehhez persze pénz kell, de a pénzkérdés nem megoldhatatlan. A zsidó nép általában áldozatkész, de még fokozottabb mértékben az Amerikának a zsidósága. Mi nem kételkedünk Palesztina jövőjében. Európa és Amerika gazdag zsidósága mindent elfog követni, hogy sokat szenvedett és házátlan testvéreinek az ősi földön,

amelyhez juseuk van, nemzeti otthonot teremtsen.

Ezenyt mondott Mr. J. Morton Howel Amerikának Egyiptomban, Szíriában és Palesztinában akkreditált Egyiptom, Szíria és Palesztina főkonzulja Palesztina ujjáépítéséről. Z. Kottler pedig nagyon jól tudta, hogy Morton Howel minden szavát fontira tette, mert nemcsak a maga, de az Unió elnökének felfogásáról is tájékoztatta a nyilvánosságot. Z. Kottler megint hajóra szállt, de előbb megvárta a lapjainak, mit mondot nekí a diplomata, aki legjobban ismeri Harding felfogását Palesztina ujjáépítéséről. (*)

SPORT

Sportmatiné Károly trónörökös tiszteletére

A mai vasárnap sportprogramja

Az Uj Kelet tudósítójától

Július 23-án, a mai vasárnapon név és érdekes sportprogram körül lebonyolításra Erdély és a Banát különböző sportcentrumaiban. Az események központjában kétségtelenül az a nagy-szabású sportmatiné áll, amelyet Kolozsvári sportvezetők rendeznek a jelenleg Kolozsvárt tartózkodó Károly trónörökös, a FSSR főtitkárának tiszteletére.

Kolozsvárt a Victoria csapata a nagyváradi Törökös Munkás-Testező Egyesület bajnoscapatát látja vendégül és barátságos mérkőzés keretében harmadszor mérí vele össze erejét. A két csapat eddig két alkalommal játszott egymás ellen. A Nagyváradon lefolyt első találkozó hatalmas csúszás közben, valamint a Kolozsvárt megtartott reváns-mérkőzés eldöntetlenül végződött és így a mai harmadik játék lesz hivatalos az erőviszonyokat tisztázni. A papírforma a Törökös nagy gólarányú győzelmét ígéri annál is inkább, mert a Victoria Mahsei kapus és Istvárfy jobbkezes elővédjeivel lényegesen meggyöngyült, viszont a Törökös, amelynek játékosai közül hat a nagyváradi válogatott csapat állandó szereplője, igen jó formában van. A főmérkőzés előtt a KAC és a Victoria ifjúsági és old boy csapatai játszanak.

Délután 6 órakor a vármegyeház disztremében a legjelesebb kolozsvári sportifjúk részvételével nagyszabású sportmatiné rendeznek Károly trónörökös tiszteletére.

A matiné fénypontja lovag Santelli Italo világhírű vívómesterek és dr. gr. Teleki Domokosnak szereplése lesz. Lovag Santelli neve fogalom a nemzetek vívósportjában, első kolozsvári nyilvános szereplését sportkörökben óriási érdeklődés előzi meg. Tanítványával, Vincze József mérnökkel, az Univeristatea vívómestereivel tartandó assontja rendkívül felkavarolta az érdeklődést. Santelli, dr. gróf Teleki Domokoson és Vincze mérnökön kívül Ssal Károly aleredes, Pop Marian órnagy és Pricu Mircea egyetemi tanárság vesznek részt a vívóakadémián.

A vívás mellett dr. Hodor Gyula, dr. Balon Romulus, Muresan Antal, Fülöp Géza, Poia Romulus, Muresan Junon és Forica Joan, a kolozsvári birkózósport elismert reprezentánsainak birkózóakadémiája fog névös sportlévőzetet nyújtani.

Salvan Virgil mérnök és dr. Balon Romulus boxakadémiája remélhetőleg újabb híveket szerez ennek az Angliában, Amerikában és Franciaországban rendkívül népszerű, férfias sportnak.

Este 9 órakor sz országos birközongresszus fejezi be a programot.

Szamosújvárt a Sparta revansjellegű barátságos mérkőzést tart a KMTE csapatával.

Marosvásárhelyi az AMTE—MTK barátságos mérkőzés e elmarad. A

programot a KAC—MMTE megismételt bajnoki mérkőzése tölti ki. Az MSE Erzsébet-ligeti sporttelepén sportünnepeket rendez.

Brassóban a Haggibbor—Brasovia barátságos mérkőzést tartják meg. A két csapat fennállása óta csak egyszer találkozott, a múlt év őszén, amely alkalommal zuhogó zápor közben a Haggibbor 5:1 arányban győzött. A mai mérkőzés revansjellegű bir. A Haggibbor Borstein rökül áll fel, a Brasovia viszont — amely az MTK-t, Marosvásárhely bajnoscapatát is megverte — lényegesen feljavult és így a küzdelem teljesen nyit. Eldöntetlen eredményt várunk. A mérkőzés bírāja Konoz Rudolf lesz.

Aradon a futballtilalom még tart, a sportközönség igényeit az ATE országos kerékpárversenye fogja ki-elégíteni.

Petrozsényban Arad és a Zsilvölgye válogatott csapatai játszóak le első mérkőzésüket. A zsilvölgyi csapat kapuját — hír szerint — Maksai Géza, a Victoria volt kispusa védi.

Nagyváradon a NAC az aradi CFR-Gloria csapatát látja vendégül barátságos mérkőzés keretében. A húdelemből a papírforma szerint, a NAC kerül ki egy-két góllal győztesként.

Csernovitzban a bukaresti Tricolor bajnoscapatát és a bukovinai bajnok, a Polonia mérkőznek Románia 1922. évi futballbajnokságáért. Heves, erős mérkőzésre van kilátás, amelynek levezetése nehéz feladatot ró Negy-Lajos szövetségi bírora.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

J. Ferenc, Nagyszentmiklós. A megípetést ön szererte nekünk második levelével, amelyben — nem tudjuk, milyen okból — egyszerűen letagadja az első. A cikket mi ugyszólván szösz szerint az ön levele után írtuk meg és megelégedés-sel konstaltuk, hogy a zsidó szakított régi rossz szokásával, hogy eltagadja, ha megbántották, mert újabb zaklatásoktól fél. Ez a stracc-politika igazságon nem mólto hozzánk. Ha ön mégis hive az ilyen eljárásnak és letagadja, amit egy héttel előbb írt, helyesebben teszi, ha máskor nem fordul hozzánk. Mi nem azért exponáljuk magunkat valakiért, hogy az hálából háttámasdjon bennünket. Nem is értjük az ön riadalmat. Hiszen a bírót, aki nem felett meg a hivatásának, el-mordították, őnt pedig visszahelyezték jogaiba. Ép ezért teljesen indokolatlan az ön ijedeime, hiszen — amint írja — mindazt a csendőrségnek köszönheti. Azt is megelégedéssel vesszük tudomásul, hogy önöknél nem tesznek különbséget zsidó és nemzsidó között. De végre is, miért tagadja le mindazt, amelyet birtokunkban őrzött levelében megírt? A régi zsidók ezt az eljárást aligha nevezték volna bátornak. Gólnstempó ez, amelyről minden zsidónak le kell szoknia. Ha pedig attól fél, hogy hazafiatlansággal fogják vádolni, megnyugtathatjuk. Vagyunk mi is olyan jó állampolgárok, de ez nem akadályoz meg bennünket abban, hogy az igazságtalanságot és a tulakpasokat üldözzük, különösen ha zsidó érdekről van szó.

N. Hugó, Gheorgheni. Érettségi bizonyítványáról készíttessen román másolatot és hitelesíttesse közjegyzővel. Ezt a másolatot adja be. Az eredeti nem kell rozstrifikálni, mert 1918 október 31. előtt állították ki. A közjegyzőileg hitelesített példány már rozstrifikált bizonyítvány értékével bir és így a hadkiegészítőknek nincs is oka az ön önkéntességi kérvényét el nem fogadni.

K. Adolf, Beszterce. Levelét, amelyben dicéretreméltó bátorsággal védelmére kel a kolozsvári hitközségnek, sajnos, nem közölhetjük, mert azóta már majdnem minden erdélyi hitközség tiltakozását fejezte ki a szofard ügyben hozott „igaz ítélet” ellen, ami ezt

aton, a midi, vonalon már os üzem. Ha be nem jön- elhúzó) vas- z elektrifálás zancia vasúti lamosítás fő- akarítás. Ab et keresztü- tonna közse- verecséltlen- encséltlenség telepen lévő a Mihály és s, akik ez- más beosz- retlen terü- nélyén, ami- Kükék-akna hogy Her- Mindketen ot, amikor et beomlott ant. A ku- nem akad: ns” a ma- adapestről je- gnapai ülése- szter a nya- incidens- gyet a rem- a felkelőket borzók ellen Miklós (egy- fglyakozik, re a több- van minden anaszkodna- Végre kell Hangoztatja, rü ne is ura- dogalhat ad- nem reví- keresztny- nynt. de egy- hisz a nem- ban. A dél- tika tárgyá- háját, majd felsorolása ormány ter- tást azokról yeket 1921 szére hintál- tja el. Wolf- okát gasda- gyztó lelki- győzteseket ujítja. Világ- al: materia- s és nemzet- reletek csőd- őt látunk: a piót. A re- lülvihetőnek, ettől eltér- ek hialégté- a egyinfláció dható lenne. soat ki kell rdeis kérdé- ik. A szo- a manbás- , hanem új rendet akar egyéb, mint zkedésnek árni Danot, visszauai meggyau- g felbomk- háboru cá- het vádolni em tudá- indennitást az átkozot lli csakha- pható min- rogériában uj naplap ap, mely a kiegészíteti zü naplap áviratokkal, kal, tőzse- délben jele- még nagy svári Fries- lő számá- ó Janó és temesvári

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71. 1371

bizonyítja, hogy sok önhöz hasonló harcos áll a nemzeti ügy és a zsidó újjászülés szolgálatában a tulsó tábor keveseivel szemben.

G. P. Salom, Nagykároly. Moleghangu levelét, rajtunk kívül álo okokból, nem közzétehetjük. Kárpótlásul azt üzenjük Önnek, dolgozzék továbbra is

hasonló szellemben és világosítsa fel az arra szorulókat, hogy elég volt már az ópiumszívásból. Ne áltassák megukat, hanem minden energiájukkal kapcsolódjanak bele a zsidó nemzet nagy munkájába. A mellékelt összeget a Keren Kajemet erdélyi irodájához juttattuk.

KÖZGAZDASÁG

Francia szakvélemény a román nagybankok működéséről

— Az Uj Kelet Indóttól —

A „Revue d'Economie Politique” melyet a világhírű nemzetgazdász, Charles Gide szerkeszt, legutolsó számban hosszú cikkeket közöl Al'fred Bonafoustól, a romániai nagybankok és elsősorban a kereskedelmi pénzintézetek működéséről. A bevezető részben három csoportra osztja a román pénzintézeteket. Ezek a Banca Nacionala, a népbankok és a hitelintézetek. Számot ad a kilenc legnagyobb román bank állásáról 1914-ben és felsorolja, milyen összeköttetést tartottak fenn ezek a londoni, párisi, bécsi és berlini nagy bankházakkal. Majd áttér a háború utáni viszonyokra és a következőket írja:

— 1919-től 1921-ig a régi pénzintézetek újból megkezdik háború előtti üzleteiket, működésüket kiterjesztik és résztvesznek minden gazdasági vállalkozásban. Közben új pénzintézetek alakulnak a változott viszonyoknak megfelelően és a nagybankok minden törekvése odairányul, hogy megszaksítsák régi összeköttetéseiket a volt ellenséges érdekekkel.

Ezután Bonafous egyenként foglalkozik a bankokkal és fejlődésükről néhány érdekes adatot közöl. Eszerint

a kilenc legnagyobb bank a háború előtti száznyolcvanmillió lei alaptőke felett rendelkezett, most az alaptőke meghaladja a hatszázmilliórdot. A tartalékok hatszázötvenhárommilliórdot egy milliórdhatszázmillió leire emelkedtek.

A bankok kollektív működéséről kapcsolatban (a különböző konzorciumok) a következőket írja:

— A román nagybankok egyéni működését a vállalkozás jellemzi. Mindegyik sok részvénytársaság, fiókintézet, ipari és kereskedelmi vállalkozás középpontjában áll. A nagybankok főleg a csatolt területeken állítottak fel fiókokat és új vállalatokat, amelyekbe bevonták a csatolt területek régi pénzintézeteit is. Részletesen és feltűnő tájékoztatással ír a Banca Marmorosch Blank, Banca Romaneasca, Banca Generala és Chrissoveloni működéséről. A nagybankok szerepéről az állami gazdálkodásban elismerőleg ír.

— Ami a román nagybankok közreműködését illeti az állami gazdasági konszolidációban, — írja a francia nemzetgazdász — meg kell állapítanunk, hogy ebben a tekintetben

a román nagybankok kövendő iskolapéldáját nyújtották a hasznos munkának,

amelyet a nagybankok az egész ország kereskedelmének és iparának fellendítésére végeztek. A román bankok hatalmas vállalkozásai új életlehetőségeket nyitottak a román gazdaság jövő alakulása számára. Bizonyos, hogy a román bankok eddig elsősorban kereskedelmi üzleteket bonyolítottak le, de nem lehet kétséges, hogy a most megindult akciójuk is eredménnyel jár és az

ipari vállalkozás Romániában rövidesen fellendül.

Bonafous végül Románia mai gazdasági krízisével foglalkozik, amelyről megállapítja, hogy a válság csak átmeneti jellegű lehet.

Belföld

(x) Románia kivitele az 1922. év első öt hónapjában a következő volt: A zárójelben lévő számok az előző évi kivitel jelentik. Buza 17629 tonna (11885), rozs 15.744 (19.903) árpa 99.727 (130.408), zab 55.940 (40.071), tengeri 137.971 (431.106) petróleum 94.482 (34.267), benzín 54.892 (20.718), puhafa 24.688 (1.281), építőanyag 297 (5), sertés 41.795 darab (0), tojás 8.121.899 (0) sz. lóina és zsír 824 tonna (0), bor 7.659.278 liter (0), só 18.511 tonna (0). Megállapítható ezekből az adatokból, hogy ez évben eddig a gabonakivitel lényegesen kisebb mint az elmúlt év első öt hónapjában, ezzel szemben erősen megnövekedett a petróleum és az állatkivitel, mely az elmúlt évben nulla volt.

(x) A román állampolgárok követelése a magyar biztosítótársaságoknál. Bukarestből jelentik: A békészerződés végrehajtására alakult bizottság közli, hogy a trianoni békeszerződés szerint a szerződés végrehajtásának időpontja július huszonhatodikán lejár. A békeszerződés tizenegyedik szakaszának 238. pontja szerint ezen napig lehet azokat a követeléseket érvényesíteni, amelyek a volt ellenséges állam biztosítótársaságainál az új állam polgárai támasztanak. A követelések jogi érvényének elismerése céljából minden érdekelt jelentse be igényét az illető biztosítótársaságnál július huszonhatodikáig. A díjtételek kifizetése később fog megtörténni a magyar kormánnyal külön kötendő megegyezés alapján.

(x) Szabaddá tették a szénkereskedelmet. Bukarestből írják: Az 1919-iki széninség következtében kiadott rendelkezéseket a széntermelés és értékesítésre vonatkozólag a legutolsó minisztertanács megváltoztatta. Eszerint a szén szállítmányok és a belföldi szénkereskedés teljesen szabad és a szén exportja is lehetséges az iparügyi minisztérium engedélye alapján. A szénárakkal üzendő spekulációk megállítására időről-időre a kormány fogja megállapítani a szén árát.

(x) A július tizenkilencedike előtt kiadott permiszek érvényét meghosszabbították. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium az import export bizottság javaslatára elhatározta, hogy 1922 július 19-ike előtt árpa, borsó,

zab és tengeri kivitelére szóló permiszek érvényét meghosszabbítja. A permiszek érvényének meghosszabbítása azért vált szükségessé, mert a különböző szállítási nehézségek miatt az exportörök eddig nem tudták a belső kontingentálási kvótát leadni. A permiszek a kontingentálási kvóta leadásáig érvényesek. Erről a határozatról a minisztérium értesítette az összes vámhivatalokat. Ugyancsak meghosszabbította a minisztérium huszonegy nappal a szarvasmarha kiviteli engedélyek érvényét is.

(x) A Titulescu által megszerzett kölcsönt kapja most meg a kormány Franciaországtól. Megírta tegnapelőtt az Uj Kelet, hogy Poincaré a pénzügyminiszterrel egyetértéssel javaslatot nyújtott be a francia kamarának, amely felhatalmazást ad Románia részére nyújtandó százmillió francia frank kölcsön folyósítására. Erről a kölcsönről most még azt tudtuk meg, hogy nem ugyanannal megszerzett kölcsönről van szó, hanem annak a kölcsönnek a második részéről, amelyet Titulescu pénzügyminiszter másfél évvel ezelőtt szerzett meg Párisban. Titulescu két százmillió kölcsönre kötött szerződést, de csak százmilliót folyósítottak, a most folyósítandó százmillió ennek a köle önnök a második részlete. Az újabb százmilliót Románia épügy gabonában törleszti le, mint az első.

Külföld

(x) Ausztriában betiltották a szabad devizakereskedelmet. Bécsből jelentik: A hivatalos lap közli a pénzügyminiszternek a külföldi fizetési eszközök forgalmát korlátozó rendeletét. A rendelet szerint: 1. a külföldi fizetési eszközök szabad kereskedelme, valamint az ilyen üzletekre vonatkozó közvetítés úgy a földszén, mint a bankoknál további intézkedésig meg van tiltva. Ez a tilalom a deviza-rendelet 3-ik §-a által jogosított személyekre is vonatkozik. Kivételnek azonban azok fizetési eszközök, melyek a deviza-rendelet értelmében az utazási költségek fedezésére szolgálnak. A deviza-rendeletben megállapított külföldi fizetési eszközök forgalma kizárólag csak a devizaközpont clearingje után bonyolítható le. 2. A külföldi fizetési eszközök árfolyamát csak a devizaközpont által nyilvánosságra hozott árfolyamon lehet közzétenni. A külföldi fizetési eszközöknek minden más számszerű értékelése meg van tiltva. 3. Az eme rendelet elleni kihágások a devizatörvény rendelkezései szerint büntetendők. 4. A rendelet életbelépett.

(x) A Banque Belge az utód-államokban. A Banque Belge pour l'etranger az összeomlás után üzletkörét Csehszlovákia és Románia területére is kiterjesztette. Prágában, valamint Bukarestben központi telepet létesített a ugyanezt akarja tenni most Szófiában és Konstantinápolyban is. A belga bank a központi telepeken kívül az illető ország nagyobb vidéki városaiban fióktelepeket akar létesíteni, amelyeknek előkészítő munkálatai különösen Romániában már igen előrehaladtak. A bank az ősszel fióktelepet nyit Kolozsvárott, Jasiban, Brailában és Konstancaóban. A romániai telepek

berendezése után sorra kerül a csehszlovákiai fióktelepek felállítására. Szlovénországban valószínűleg Pozsonyban és Kassán lesz fióktelep.

(x) Határidőüzletek a berlini devizakereskedelem magánforgalmában. Berlinből jelentik: A német kormány törvényjavaslatot terjesztett be a birodalmi gyűlésen, amely a devizakereskedelem magánforgalmában megengedi a határidőüzleteket. A hivatalos forgalomban a nagy valutahullámozás következtében nem fogják bevezetni a határidőüzleteket.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Hétfő: Sinntein kisasszony. (Olcsó helyárakkal) 7 órákor: Sinntein kisasszony. (Rendes helyárakkal) 9 órákor: Kerti kabaré. Az ökör. Visszakérem az iskolapént. Fala végén kurta kosoma. A kátyús. Tréfák. Magánzámok. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Kedd: 5 órákor: Sinntein kisasszony. (Olcsó helyárakkal) 7 órákor: Sinntein kisasszony. (Rendes helyárakkal) 9 órákor: Kerti kabaré. Uj műsor. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Szerda: 5 órákor: A fekete Jack, vagy az aranypor. (Látványos amerikai aranyás történet. Olcsó helyárakkal) 7 órákor: A fekete Jack. (Rendes helyárakkal) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Csütörtök: 5 órákor: A detektív király. Első rész: A vadló kézelőgomb. (Olcsó helyárak) 7 órákor: A detektív király. (Rendes helyárak) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Péntek: 5 órákor: A detektív király. Második rész: Megoldott rejtély. (Olcsó helyárakkal) 7 órákor: A detektív király. (Rendes helyárakkal) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Szombat: 5 órákor: Simplicia. (Látványos filmlegenda Pószereplő Eva May. Olcsó helyárak) 7 órákor: Simplicia. (Rendes helyárak) 9 órákor: Kerti kabaré. Premier. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Vasárnap: 3 órákor: Simplicia. (Olcsó helyárakkal) 5 órákor: Simplicia. (Olcsó helyárakkal) 7 órákor: Simplicia. (Rendes helyárakkal) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Három műsor egy héten a kerti kabaréban Berky Lilivel és Gózon Gyulával. Szentáncsánban gazdag hete lesz a héten a magyar színház kerti kabaréjának. Vasárnap, hétfőn teljes egészében a nagyszerű második műsor szerepel, amelyek a pénteki bemutatón frenetikus sikere volt.

Felolós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat Rt.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Meteor

palagár rt. Fugyivásárhely (Biharmegye) ajánlja kitűnő minőségű 9457-1

asbestpaláját

Uj! Megnyilt Uj!
Clujon a Bolyai-utcában
ROSMANN MIHÁLY
szűcsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint pontosan és pontosan eszközöl.
1387

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola sasionra „Zea” első román krétagyár Cluj.

Ha gyorsan kiszagált, pontosan kintre te jó tűzifát akar, forduljon Frenkel-fatelephez (volt Jenovits és Tan) Strada Aprilianei (Bucurgeni-u.) 13. Telefon 7-92, 4-01, 1-14.

Telefon 81.

LÁD

Mindenmü összezegett ben megrendel szállít a leg

Sajovic

fakerek Strada Cernan

Marx-
Emailla
Bernste
Kocsila
Copál,
Iskolatá

Nagy raktár

Rados

Calca Regel
Telefon 692

Fühdös

Helle
Weisz

1334

SCH

kötött, s

Erner

Befa

Tip-T

Van szeren
Austria
Továbbá L
Dam és L

Telefon 81. **LÁDAGYÁR** Telefon 81.
 Mindenmü ládakat és fadóbozokat
 összeszegezett és szétszedett részek-
 ben megrendelésre azonnal készít és
 szállít a legolcsóbban napiáron.
Sajovics és Lebovits
 fakeskedés és ládagyár
 Strada Cernantii (Kajántói-u.) 1. szám.

Marx-féle
 Emaillakk,
 Bernsteinpadlóakk,
 Kocsilakkok,
 Copál, Damár, Bőr,
 Iskolatáblalakkok, stb.

Nürnbergi ecsétek
 gyári lerakata

Nagy raktár valódi német vegyi és
 fő festékekben és
 mindennemü fesék-
 árúban, valamint
 festőszerszámokban

Rados & Co. Cluj,
 Calea Regele Ferdinand 21. sz.
 Telefon 692. 1360-1

Füldőszezonra
 fürdőtrikói, lepe-
 dőt, törülközőt,
 frottiranyag szük-
 ségleteit előnyö-
 sen beszerezheti

Heller,
Weisz és Molnár
 divatáruházában (Cluj, Wesselényi-u. 6.)
 1334 Gyermektrikó és zok-
 niból nagy választék
 békebeli minőségben.

Hitelesített ürmértékek
 nagybani gyártása
 R. M. S. (trafik) táblák kaphatók.
Grünwald Jakob 1296
 bádógarngyára
 Cluj, P. Mihall Viet. (Széchenyi-tér) 13.

Befőttés U hitelesített palac-
Uborkás VE kok és poharak,
Tábla G függő és fali
lámpák
 raktárról azonnal megrendelhetők
Ausländer Testvérek
 Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul
 (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
 En-gros! En-detail!

ÁTUTALÁSOKAT!

a külföld bármely részébe
 legszolidabban eszközöl a

Forgalmi
Bank
Rt.

Cluj, az Urania palotával szem-
 ben. Idegen pénznemek vétele és
 eladása, folyó számlák, lombard-
 kölcsönök, betétek naptól-napig
 a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1-69 és 7-25.

Kepes Elek orvosi kötszerész
 Oradea-Mare, Sas-passage
 Ajánlja saját készítményü sérvekötőt, haskötőt stb.
 Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

Kupferstein M. uri szabótermében
 elegáns öltöngők és felöltők készülnek jutányos árak mellett.
 Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

GRÜNWARD-ÜVEGCSISZOLDA
ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
 ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
 ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
 Tükörüveg megérkezett!
 Ujrafoncsorozás I I I I
 Fintükrök raktára I I I

Tükrök és butorüvegek minden
 méret és modell szerint készülnek

Sörkedvelők kedvenc itala a fölülmulhatatlan minőségü
 1876
világos
Monostori-Sör
 és a
barna Apát-Sör
 különlegesség
Kapható mindenütt!

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!
 2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák.
 Szállítunk legolcsóbb napi árban postal szétküldéssel.

Gutfried és Herskovits
 Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

NYUGÁGYAK kívánatra egyes drbként is bár-
 hova **gyári áron** szállíttatnak
 kartámlával, lábrésszel prima
 vászonnal 250.—, vászon nél-
 kül 150.— lei ellenében 0000

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co
 kötött, szövött, rövid és norinbergi árú nagykereskedése
 Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Ernemann-Werke, Dresden
 fényképészeti gépek
 és lemezek

Befa (vorm. Dr. Schleussner) Berlin
 Aristo-, celloidin-, gáz-
 fény és bromézüst
 papírok

Tip-Top chemische Werke, Wien
 fényképészeti
 vegyszerek

gyári lerakata
Segesváry és Társai
 cégnél, Cluj-Kolozsvár Str. Regina Maria
 (Deák Ferenc-u.) 25. — Eladás nagyban és
 kicsinyben. Sötétkamra díjtalanul. 1263

MODERN ÜVEGCSISZOLDA
ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
PÉCHY és TÁRSA
 készíti a legegység tükröket
 és butorüvegeket minden
 méretben és mennyiségben
 Ujrafoncsorozás!
 Kérjen árajánlatot!

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna
 (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

„Kálnai“
Malomkögyár
 Targu-Mures—Marosvásárhely
 Gyárt legnagyobb teljesítményü, ugy buza, mint tengeri
 örlésre alkalmas, francia rendszerü, rakott malomkövet.
 Minőségért garantálok! 1367

PROGRESS
 Rövidáru nagykereskedés
 Oradea-Mare Nagypiac-tér 5. Telefon 455.
 Kereskedők legolcsóbb bevásárlási forrása

Edény- és vaskereskedők figyelmébe!
 Friedmann M. edénynagykereskedő Cluj-Kolozsvár, Strada Dacia (volt Radák-utca) 5. Telefonszám: 10-17.

Van szerencsém a m. t. vevőimet értesíteni, hogy raktáromon vannak 1 vagon **pozsonyigettfalui**, 1 vagon **fűfeki**, 1 vagon **Sternlicht-féle**, 1 vagon **Scholtz-féle** és nagymennyiségü
 Austria-gyártmányu prima zománcozott lemezedények, 3 vagon I-a kék és fekete vasedény. Jelenleg uton van még 1 vagon **budafoki** zománcozott és 1 vagon **pilseni** vasedény.
 Továbbá kaphatók evőeszközök, **Martin-acél**, **Gigand** és alumínium kanalak, konyhakések, bárdok, gyümölcsprés, mandulaörlő, husvágógép, gyorsfőző, fehér és fekete bádógaru,
 Dam és Ludwig-fél: lakatok, magyar-belga patkósarok, négyágu szénavilla és vasgerblye. — Kérem a mélyen tisztelt vevőimet, hogy szükségletüket mielőbb fedezni szivesked-
 jenek, mert a mostani valutaemelkedés következtében az árak is napról-napra emelkednek. — A bevásárlásokat legelőlszerűbb személyesen eszközölni. 4209-1

kerül a cash-
 állítása. Sele-
 Pozsonyban
 a berlini
 nagánforgal-
 ik: A német
 tot terjesztett
 n, amely a
 gánforgalmá-
 ridőüzleteket.
 ban a nagy
 ztében nem
 r dőüzleteket.
IVÉSZET
NHÁZ
 Amerika: az-
 só helyárakkal
 sasszony. Reades
 r: Kerti kabare-
 n az iskolapárti
 esma. A kártyás
 k. (Berky László és
 játékaival)
 isasszony O. J. de
 or: Sinfonien Ges-
 lyárakkal. 9 ora-
 j műsor. Berky
 vendéjátékaival)
 o Jack, vagy az
 s amerikai brany-
 helyárakkal. 7 óra.
 Reades helyárak)
 aré. (Berky László és
 játékaival)
 detektív kiraly
 réteológomb. O. J.
 A detektív kiraly
 9 órakort Kert
 és Gazon Gyula
 v kiraly. Misoona
 ély. O. J. s. hely-
 A detektív kiraly
 9 órakort Kert
 és Gazon Gyula
 illa. Látványos
 pló Era Mar. O. J.
 Simpla. Ia. Rende-
 or: Kerti kabare-
 t és Gazon Gyula
 pl. a. J. les. hely-
 Simpla. Ia. Rende-
 or: Kerti kabare-
 t és Gazon Gyula
 en a Kerti kabare-
 Gózon Gyulával.
 te lesz a héten a
 arójána. Vasárnap.
 nagy szerelmiségek
 k a pénzek be-
 re volt.
MARTON ERNŐ
 és kiadóvállalat Rt.
 telefonszám 977
207
 gyivásárhely
 ánlja kitűnő
 égü 2457-1
aláját
 yilt **Uj!**
 yai-utcában
MIHÁLY
 helye
 szakmába vágó
 divat szerint ju-
 otosan eszközöl.
 Strada Aprilia
 telefon 2-30, 4-01, 7-14

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 le. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 le. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 le. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 le 60 bani bétüggeltetés fizetendő.

Veszek ócska férfiruhát jó árban. Minorita-utca 4. sz., hátul az udvarban. Jakab Adolf.

Motorkezelő gépészt elsődrendű szakembert keresünk Palesztinai gazdaságunkba. »Achuza« Görögtemplom 16. 4258-1

4 polgárt végzett jó családból való fiukat tanulók gyanánt cipőgyárunkba felvesszük. Renner-börgyár. 4252-1

Váradi Péter közölte tartozkodási helyét a kiadóhivattal. W. S. Kaufmann érdeklődik utána. 4246-1

Erdőkezelő, ki a tölgy- és bükkfa termelésben, erdőbecslésben teljes jártassággal bír, szeptemberre állást keres. Cím a kiadóban. 4226-1

Keresek egy önálló cukorkakészítőt, a kinek praxisa van doboz, drageé stb. cukorka előállításában. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatok Wiesel Burech cukorkakészítő Fesővisó. 4254-1

23 éves jómegjelenésű kereskedő, ki a rövid, kötött és galenterie szakmában teljes jártassággal bír, utazói vagy üzletvezetői állást keres. Megkeresések a kiadóba »Szakember« jellegre kéretnek.

Különbejárati bútorozott szoba kiadó. Cím a kiadóba. 4260-1

Izraelita urileány, ki a német nyelvet is beszéli, kisebb gyermekeknek nevelését elvállalná. Cím a kiadóban. 4259-1

Keresek azonnali vagy későbbi belépésre vas és festék üzletem részére 3 ügyes, szak-képzett segédet, lehetőleg nőilent. Megkiván-tatik a román és magyar nyelv tudása. Havi kezdő fix fizetés 1800—2500 lei, máskülönben érdem szerint. Cím Pop Emil vaskereskedő Petroseni. 4265-1

Hibás tükröt, használt kirakatuveget és cimabírt 6—8 mm. vastagságban (nagy mé-retben) magas árban vásárol Grätz festészeti műterme, Strada Saguna (volt Bartha M.-u) 16. Telefon 749. 4266-1

Keresek egy jó megjelenésű ügyes és fel-tétlen becsületes detalista, 18—20 éves ke-reskedő segédet, aki a fűszer szakmán ki-vit az üveget és üvegezést ért. Ajánlatok igények megjelölésével kéretnek Sternberg izidornak, Marosludas. 4267-1

mit schöner, starker klang
voiler Bariton-Tenor Stimme sucht jährlichen
Posten. Lebowits Jakob, Tiszaujlak. 4109-1

Irodai teendőiben jártas kisasszony és egy tanulóleány, fizetéssel azonnal felvétetik. »Mode« divatüzlet Malom-u. 10.

Üveg és porcellán régi jól bevezetett kereskedésben olyan üzletvezető társ ke-restetik aki e szakmában gyakorlatlalt bír. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz címzendők. 4237-1

Az UJ Kelet könyvosztálya irodai mun-kában jártas, perfekt gép- és gyorsírónt keres azonnali belépés a. Jelentkezni lehet az UJ Keletnél délután 3—6 óra között.

Legelőnyösebb feltételek mellett a leggyorsabban, bel- és külföldre át-utalásokat a Banca Generala a Tarii Románesti, Cluj, Piata Unirii 11. esz-közöl. Idegen pénzeket vesz és elad. Telefonszám: 110. 4124-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank-aliandóan nagy készlet kicsinyben és nagy-ban. Legelőnyösebb árak mellett. Vidéki meg-rendeléseket kis postacsomagokban is eszköz-ölk. Jelenlegi talp és bocskor ára 65—70 lei. Vagontélelnél 5 százalék kedvezmény.

SÁMSON-BÖRGYÁR
Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szem-ben. Telefon: Gyár 3—86. lakás 3—87. szám.

Comunitatea Isr. Orthodoxa Autonoma (co-munitatea veche) Careii-Mari. — Autonom. Orthodox Isr. Hitközség (régii hitk.) Careii-Mari (Nagykároly).

Pályázat.
A careii-mare-i (Nagykároly) aut. orth. isz. hitközség (régii hitk.) Talmud Torája egy Melamedot keres, aki

מורה תוספות חומש ורש"י
képes tanítani és aki a magyar és német nyelvet bírja.

Lakásdíj miatt nőtlen vagy aki csa-ládja nélkül hajlandó jönni előnyben része-sül. Fizetés megegyezés szerint.

Careii-Mari, (Nagykároly) 1922. jul. 19.
Schönfeld Lázár,
főrabbi, elnök.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Occasioból visszamaradt cikkek szenzációs nagy elárusítása a DICK áruházban

- Mig a készlet tart:
- Grenadinok **26⁹⁰**
  - Batistok
  - Etaminok
  - Marcisetek
  - Szintartó cretonok . . 19-90
  - Francia delének **30⁹⁰**
  - Sweiczi etaminok
  - Füredőruha zephirek
  - Dundii helmők
  - Női divatszövetek legszobb mintár **22-90**
  - Kelengyevásznak **26⁹⁰**
  - Angol sima zephirek
  - Cosmanos cretonok
  - Opál batistok
  - Férfi ruha vásznak . 58-90
  - Női v. férfi cénakasztlyuk
  - Férfi harisnyák **12⁹⁰**
  - Fejkendők
  - Férfi alsónadrág . . . 58-90
  - Női ing himzett
  - Férfi ing **78⁹⁰**
  - Füredő dressz
  - Férfi sima zephire ing és nadrág garn. 179-—

Kaphatók:
Dick Jakab és Fia
nagyáruházában
Cluj, Strada Regina Maria 5. 1385

Budapesti nagy kefeárugyár

keres kaucio-
képes viszont-
elárusítót,
kinek raktárat
is adna

Ajánlatokat „Kefegvár“ alatt „Lloyd express“ Cluj, Calea Reg. Ferdinand 36—38. továbbbit. 1354 Lloyd 421

Cukorkás üvegek érkeztek
Luszig és Nussbacher
cukorka és csokoládé raktárába
Cal. Regele Ferdinand 31.

Első aradi fémáru és jégszekrénygyár

Gyárt:
Précit könyök és
egyenes rályhacsövet
horganyozott vedreket
Rayonügynökök felvételnek

**KÖZPONTI HÖLVSYPONRÁSZ ÉS
MANIKÜRSZALON**
Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás,
ondolás, fésülés legmodernebb,
legjobb kivitelben, Hajat veszek!
PÉTERFI JULISKA

Gyümölcs- termelők figyelmébe!

Ujjonnan berendezett likörgyárunk részére párolás után gyümölcsből készitendő valódi likörök gyártása céljából veszünk:

Meggyet, málnát,
kajszinbarackot,
öszibarackot,
szedert, berkenyét,
ribizskét, zöld diót
és császárkörtét

Bognár és Szántó
Erdélyi Kereskedelmi Rész-
vénytársaság, Cluj. 4255-1

Kássa Albert
Gép- és elektro-
technikai
műszaki vállalata
Cluj, C. Victoriei 99.

Budapesti nagy kefeárugyár
Uj Kelet
Központi Hölvsyponrász és Manikürszalon
A népi
A Balfour
Negyede
ujjásbredés
ási lelkü H
meg, hogy
be az az ide
energiával
mot: Zsidó
volt Sanrem
az a nagysz
dásu államfé
fel a zsidósá
jét és elsősz
a hontalan n
Az egész ne
hány órája é
lomáshoz, a
ságok ágazn
földje felé,
modozó lelke
tálta és me
kezett napo
ban nemcsak
tatlanságáva
és lázas tett
ság egyeten
zeti gondolat
ség és az e
politikuse: E
és elnemmül
megjövédöl
jöttét és a
datlan és lá
Sanremót é
Balfour é
történelem
Herz a gon
és a vágyak
amelyre 191
egy nagy é
vében dekla
és népi igér
1920 tava
lág sorát
szerződés
állami ige
mot a z
A Balfour
remóig az u
lázassága ó
szótszört z
eszmélésben
mélés és a
nyében esat
nemzeti es
szánsz fens
De egyszer
eseményeiv
emberek fe
szállotta m
népszövets
zódés értelt
a Palesztin
káoszában
tina-mandá
rendre és
minden mu
mig a mand
történt. A n
voltak egys
bar. De ho
ségesek a
szivügye és
tina, ha a
volt egység
nem fogta
jének sors
Balfour all